

અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ

ગુજરાતના વંશિતોની વેશ્ચિક ઉડાન

ગુજરાત રાજ્યના માનનીય નાયબ મુખ્ય
મંત્રી કાન્તિભાઈ પટેલ

૨૦

૧૨

વિકાસ

૨

અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ

પ્રકાશક : માહિતી નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
પ્રોસેસિંગ અને મુદ્રણ : સરકારી ફોટો લીથો પ્રેસ, અમદાવાદ.
પ્રકાશન વર્ષ : ૨૦૧૮-૧૯

આ પુસ્તિકામાં અનુસૂચિત જાતિના લોકો માટેની સરકારની કલ્યાણકારી યોજનાઓની સરળ જાણકારી આપવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. યોજનાઓના અર્થઘટન, અમલ અને નાણાકીય મંજૂરી વગેરે બાબતો માટે વખતો વખતના ઠરાવો, હુકમો અને પરિપત્રો જ આધારભૂત ગણાવાના રહેશે.

શુભેચ્છા સંદેશ

સર્વપોષક અને સર્વસમાવેશક વિકાસ માટે રાજ્ય સરકાર કટિબધ્ધ છે

રાજ્યના દરેક વર્ગના લોકો વિકાસની મુખ્યધારામાં ભળે અને વિકાસના લાભ છેવાડાના માનવી સુધી પહોંચે તે પ્રકારનો સર્વપોષક અને સર્વસમાવેષક વિકાસ માટે રાજ્ય સરકાર કટિબધ્ધ છે.

સર્વાંગી વિકાસને વરેલી ગુજરાત સરકાર એટલે જ તો વંચિતો અને અન્ય પછાત વર્ગો, આર્થિક રીતે નબળા વર્ગો તેમજ મહિલાઓ અને બાળકોના વિકાસ માટેની વિવિધ યોજનાઓને સવિશેષ પ્રાધાન્ય આપી રહી છે. છેલ્લા પોણા બે દાયકાથી આ દિશામાં થયેલા આયોજનબદ્ધ વિકાસના પ્રયાસોને લીધે અત્યાર સુધીમાં દસ તબક્કામાં કુલ ૧૪૮૧ ગરીબ કલ્યાણ મેળા યોજાયા જેમાં ૧૩૪.૩૬ લાખ લાભાર્થીઓને કુલ ૨૩.૮૮૦ કરોડની સહાય આપવામાં આવી જેથી ગરીબો, વંચિતો, મહિલાઓ, બાળકો અને વૃદ્ધોની સ્થિતિ સુધરી છે.

વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ના અંદાજપત્રમાં અનુસૂચિજાતિ કલ્યાણ માટે રૂ. ૧૦૬૦.૩૫ કરોડ સહિત અનુસૂચિત જાતિ પેટા યોજના માટે રૂ. ૪૮૮૬.૦૫ કરોડ, આર્થિક પછાત વર્ગો, લઘુમતીઓ, વિચરતી-વિમુક્ત જાતિઓ સહિત બક્ષીપંચ જાતિઓના કલ્યાણ માટે રૂ. ૧૮૩૬.૪૭ કરોડ અને સમાજ સુરક્ષા માટે રૂ. ૭૩૫.૯૨ કરોડ મળી કુલ રૂ. ૭૪૫૮.૪૪ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

માહિતી ખાતા દ્વારા અનુસૂચિત જાતિના વિકાસની તમામ યોજનાઓ સંકલિત કરીને “અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ” પુસ્તિકા પ્રસિધ્ધ કરી છે. તેની સફળતા માટે હું શુભેચ્છા પાઠવું છું. આ પુસ્તિકા જરૂરિયાતમંદોને તેમના લાભ મેળવવા ખૂબજ ઉપયોગી નિવડશે તેવી આશા રાખું છું.

(વિજયભાઈ રૂપાણી)

મુખ્યમંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

શુભેચ્છા સંદેશ

ગુજરાત સરકારે અનુસૂચિત જાતિઓના કલ્યાણ તથા સર્વાંગી વિકાસ માટે શિક્ષણ, આરોગ્ય, આવાસ, રોજગારલક્ષી સહાય અને સબસિડી, કૃષિ-બાગાયતી સહાય, વીજ જોડાણ, સિંચાઈ વગેરે મળીને તમામ પ્રકારની સાધન-સહાય અને સગવડો આપીને સમગ્ર દેશ માટે ઉદાહરણ રૂપ કાર્ય કર્યું છે.

રાજ્યમાં પ્રત્યેક ખૂણે વસતા દરેક વર્ગના લોકોને વિકાસનો લાભ મળે એવા કલ્યાણકારી સંનિષ્ઠ પ્રયાસો રાજ્ય સરકાર દ્વારા થયા છે. ખાસ કરીને એવા લોકો જેમને સામાજિક અથવા ભૌગોલિક કારણોસર વિકાસની પૂરતી તકો મળી નથી. તેવા અનુસૂચિત જાતિના ગરીબ-વંચિતોને વિકાસની મુખ્યધારામાં જોડવા તેઓના સામાજિક, આર્થિક અને શૈક્ષણિક વિકાસ માટે સંનિષ્ઠ પ્રયાસો થયા છે.

વંચિતોના વિકાસ માટે રાજ્ય સરકારે સતત પ્રયત્નશીલ રહી વિવિધ યોજનાઓ અમલી બનાવી છે. કલ્યાણકારી વિવિધ યોજનાઓના લાભ છેવાડાના નાગરિકો પ્રાપ્ત કરી વિકાસની મુખ્ય હરોળમાં સામેલ થઈ ઉન્નત મસ્તકે જીવી શકે તે હેતુથી માહિતી ખાતા દ્વારા “અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ” પુસ્તિકાનું પ્રકાશન કરવામાં આવ્યું છે, જે આનંદની વાત છે.

પ્રસ્તુત પુસ્તિકામાં અનુસૂચિત જાતિના લોકોનું જીવન ધોરણ ઊંચું લાવવા અને તેમને આજીવિકાની તકો પૂરી પાડવા માટે, યુવાનોને ઉપયોગી રોજગારલક્ષી તેમજ મહિલા સશક્તિકરણને લગતી વિવિધ યોજનાઓને આવરી લેવામાં આવી છે. જેનો વધુમાં વધુ લાભ અનુસૂચિત જાતિના વંચિત પરિવારો મેળવે તે માટે પુસ્તિકાના પ્રકાશનની સફળતા માટે હાર્દિક શુભેચ્છા પાઠવું છું.

નિતિનભાઈ પટેલ

(નીતિનભાઈ પટેલ)

નાયબ મુખ્યમંત્રી,
ગુજરાત રાજ્ય

શુભેચ્છા સંદેશ

ગુજરાત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ તરફથી અનુસૂચિત જાતિ સંવર્ગના લોકોના સર્વાંગી વિકાસ માટે વિવિધ કાર્યો કરવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકારે બજેટની પ્રોવિઝન સાથે વિશેષ આર્થિક જોગવાઈઓ કરીને અનુસૂચિત જાતિના વિકાસનો રોડ-મેપ તૈયાર કર્યો છે. કેન્દ્ર સરકારે તૈયાર કરેલા વીસ મુદ્દાના અમલીકરણ કાર્યક્રમમાં વંચિતોના વિકાસ અને અનુસૂચિત જાતિઓના કલ્યાણ માટે ૯૬ ટકાથી વધુ સિદ્ધી સાથે ગુજરાત રાજ્ય સમગ્ર દેશમાં પ્રથમ ક્રમે આવ્યું છે.

વંચિતોના સર્વાંગી વિકાસ માટે ગુજરાતે ઘનિષ્ટ કામગીરી કરી છે. વંચિત વર્ગના સામાજિક આર્થિક અને શૈક્ષણિક વિકાસ માટે સયોટ આયોજન અને અમલીકરણ દ્વારા તેમને વિકાસની મુખ્યધારામાં સામેલ કરવામાં ઘણી મોટી સફળતા હાંસલ કરી છે.

વંચિતોના કલ્યાણ માટે સતત પ્રયત્નશીલ સરકારે સામાજિક, આર્થિક અને શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષની અનેક કલ્યાણકારી યોજનાઓ અમલી બનાવીને વંચિતોના વિકાસની નૂતન ક્ષિતિજો ખોલીને વંચિતો માટે ગૌરવપૂર્ણ જીવનની તકો ઉપલબ્ધ બનાવી છે. રાજ્યના અંતરિયાળ વિસ્તારના છેવાડાના માનવી સુધી સરકારની જનહિતલક્ષી યોજનાઓના સુફળ પહોંચ્યા છે. વંચિતોના ઘરમાં વિકાસનો ઉજાશ પ્રજ્વલિત થયો છે.

માહિતી ખાતાએ સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ પાસેથી વંચિતો માટેની વિવિધ યોજનાઓની વિગતો સંકલિત કરી “અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ” પુસ્તિકા સ્વરૂપે પ્રસ્તુત કરી છે. જે વંચિતોના વિકાસ માટે ખૂબ જ ઉપયોગી બની રહેશે.

(ઈશ્વરભાઈ પરમાર)

સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા
મંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

શુભેચ્છા સંદેશ

ગુજરાત રાજ્યની અનુસૂચિત જાતિઓના સર્વાંગી વિકાસ માટેની વિવિધ કલ્યાણકારી, વિકાસલક્ષી અને પરિણામલક્ષી યોજનાઓ જેવી કે, શૈક્ષણિક, આર્થિક ઉત્કર્ષ, આરોગ્ય, ગૃહ નિર્માણ જેવી અનેક યોજનાઓનો લાભ રાજ્યના છેવાડાના માનવી સુધી પહોંચાડવા માટે રાજ્ય સરકાર સંકલ્પબદ્ધ છે. અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ એટલે “વંચિતોનો વિકાસ” એવો મહામંત્ર રાજ્ય સરકારનો રહ્યો છે.

વંચિતોના વિકાસના મહામંત્રને સાર્થક કરવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા અનેકવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓ અમલમાં મૂકવામાં આવી છે અને કેટલીક યોજનાઓમાં આમૂલ પરિવર્તન કરીને સરળ બનાવવામાં આવી છે. આ યોજનાઓના પ્રચાર - પ્રસારના ભાગરૂપે સરકારશ્રીની વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓની જાણકારી સમાજના દરેક સ્તરે પહોંચે અને એનો લાભ દરેક સંબંધકર્તાઓને મળે ત્યારે જ પ્રજાકલ્યાણ સરકારનો રાજ્ય સરકારનો ઉદ્દેશ પૂર્ણ થયાનો સંતોષ મળે. રાજ્ય સરકારના આ ઉદ્દેશને પરિપૂર્ણ કરવા માટે પણ આ પુસ્તિકાનું પ્રગટ થવું એ ખૂબ જ આવશ્યક છે.

એ આવશ્યકતાને સમજીને જ રાજ્ય સરકાર દ્વારા આ પુસ્તિકા પ્રગટ કરવામાં આવી છે. મને આશા છે કે, આ પુસ્તિકા અનુસૂચિત જાતિના વ્યક્તિઓ, સૌ પદાધિકારીઓ અને અનુસૂચિત જાતિના ઉત્કર્ષમાં રસ લેતા સૌને ખૂબ જ ઉપયોગી થશે. આ પુસ્તિકાના પ્રાગટ્ય અવસરે હું મારી અંતઃકરણથી શુભેચ્છા પાઠવું છું.

(મનોજ અગ્રવાલ)

અગ્ર સચિવ

અનુસૂચિત જાતિનો નક્કર વિકાસ કરવાના હેતુસર ગુજરાત સરકારે અનેક યોજનાઓ અમલમાં મૂકી છે. કોઈ નિરાધાર વિધવાને આર્થિક, માનસિક હૂંફ, વંચિતોને મુખ્યધારાનો માર્ગ, કોઈ ગરીબને પોતીકું ઘર, મહિલાઓને ગુણવત્તા યુક્ત આરોગ્ય, બેરોજગારોને રોજગારી, દિવ્યાંગોને માનસભર ટેકો વગેરે બાબતો માટેની અનેક યોજનાઓએ ગુજરાતના લાખો અનુસૂચિત જાતિના લોકોને સ્વમાનભેર જીવન જીવવાની તક પૂરી પાડી છે.

રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિના જરૂરિયાતમંદ લોકો માટે અનેક કલ્યાણકારી અને વિકાસલક્ષી યોજનાઓ અમલમાં મૂકી છે. ભારતના બંધારણની જોગવાઈ અનુસાર રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિના સમગ્ર વિકાસ માટે અનેકવિધ પ્રયત્નો હાથ ધર્યા છે.

અનુસૂચિત જાતિના સામાજિક ન્યાય અને આર્થિક વિકાસમાં રસ ધરાવનાર સંસ્થાઓ અને અનુસૂચિત જાતિના લાભાર્થીઓને યોગ્ય માર્ગદર્શન પૂરું પાડવાના હેતુથી સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલી શૈક્ષણિક યોજનાઓ, આર્થિક ઉત્કર્ષની યોજનાઓ, આરોગ્ય અને ગૃહ નિર્માણની યોજનાઓની વિગતોને સંકલિત કરી રાજ્ય સરકારના માહિતી ખાતા દ્વારા “અનુસૂચિત જાતિનો સર્વાંગી વિકાસ” પુસ્તિકા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી છે. આ પુસ્તિકાની વિવિધ યોજનાકીય માહિતી છેવાડાના માનવી સુધી પહોંચે અને આર્થિક ઉત્કર્ષ માટે પથદર્શક બની રહે તેવી શુભેચ્છા.

અશોક કાલરીયા
(અશોક કાલરીયા)

માહિતી નિયામક

અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની વિવિધ યોજનાઓ

કુંવરભાઈનું મામેરું યોજના હેઠળ પાત્રતા ધરાવતી તમામ યોગ્ય કન્યાઓ માટે સહાયનું ધોરણ રૂ.૧૦,૦૦૦ અને વાર્ષિક આવક મર્યાદા ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે ૧,૨૦,૦૦૦ અને શહેરી વિસ્તાર માટે ૧,૫૦,૦૦૦ નિયત કરવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત સમૂહ લગ્નમાં જોડાનાર પ્રત્યેક યુગલને રૂ.૧૦,૦૦૦ની સહાય, સમૂહ લગ્નોના આયોજકોને યુગલ-દીઠ રૂ.૨,૦૦૦ની સહાય પણ આપવામાં આવે છે.

કડી અને ગાંધીનગર ખાતે છોકરાઓ માટે અને લુણાવાડા ખાતે છોકરીઓ માટે છાત્રાલયના મકાનોના બાંધકામ માટે રૂ.૧૨ કરોડનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

ખંભાત અને નડીયાદ ખાતે છોકરાઓ માટેનાં ૨ છાત્રાલયો અને બોટાદ, વેરાવળ, દાહોદ, મોડાસા, નડીયાદ ખાતે કન્યાઓ માટેનાં પાંચ છાત્રાલયોનું નિર્માણ.

ગીર સોમનાથ, દાહોદ અને ધોરાજી, તાપી ખાતે ડો. આંબેડકર ભવનનું નિર્માણ કરાશે.

અનુસૂચિત જાતિના ઉમેદવારોને સરકારી અધિકારી અને કર્મચારીની ભરતી પરીક્ષાઓ અને ઇન્ટરવ્યૂ માટે સજ્જ કરવા ખાસ તાલીમ યોજવા રૂ.૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

વિવિધ સરકારી નિગમો મારફત અનુસૂચિત જાતિના લાભાર્થીઓને લોન મેળવવા માટે રૂ. ૨૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

અનુસૂચિત જાતિની ઓછી આવક ધરાવતા વાલીઓની કન્યાઓને વાર્ષિક રૂપિયા છ લાખ સુધીની આવક મર્યાદામાં શિષ્યવૃત્તિ ઉપરાંત ટ્યુશન ફી આપવાની યોજના મંજૂર કરવામાં આવી છે. છ લાખથી વધુ આવક ધરાવતા વાલીની ફક્ત કન્યાઓને શિષ્યવૃત્તિ મળવા પાત્ર છે.

ગુજરાત સરકારે દરિદ્રનારાયણની સેવા એજ રાષ્ટ્રસેવાનો ઉત્તમ માર્ગ માલ્યો છે

અનુસૂચિત જાતિનાં વિકાસ માટે 'વંચિતોનો વિકાસ'ના મહામંત્રને સાર્થક કરવા રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિઓનાં વિકાસનું સર્વસ્પર્શી, સર્વગ્રાહી, સર્વસમાવેશક આયોજન કરી વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓનો હકારાત્મક અમલ શરૂ કર્યો છે, પરિણામે ગુજરાતનો અનુસૂચિત જાતિનો સમુદાય ગૌરવપૂર્વક જીવન જીવવા તરફ અગ્રેસર બન્યો છે.

રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિઓનાં સર્વાંગી વિકાસની સાથે સામાજિક સુરક્ષાના ક્ષેત્રે પણ અનેકવિધ નક્કર પગલાં લઈ અનુસૂચિત જાતિઓ ઉપર થતા અત્યાચારો અટકાવવાની દિશામાં પરિણામલક્ષી કામગીરી કરી છે. રાજ્યનાં અનુસૂચિત જાતિનાં બાંધવોને વધુ લાભ મળે તે હેતુથી વિદેશ અભ્યાસની યોજના, કોમર્શિયલ પાયલોટની તાલીમ, ખાનગી ટ્યૂશન સહાય, ધોરણ-૮માં અભ્યાસ કરતી કન્યાઓને સાયકલ ભેટ યોજના, વિવિધ શિષ્યવૃત્તિની

યોજનાઓ વગેરે યોજનાઓને વધુ સરળ, કાર્યક્ષમ અને પારદર્શક બનાવી છે.

વંચિતોના વિકાસની વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓ અંતરિયાળ વિસ્તારનાં છેવાડાના માનવી સુધી પહોંચે તે માટે પરિણામલક્ષી કામગીરી હાથ ધરી છે.

વિકાસ સર્વજન હિતાય હોય, વિકાસ સર્વજન સુખાય હોય, વિકાસ છેવાડાના માનવીને માટે કલ્યાણકારી હોય આ વાતને ચરિતાર્થ કરવાનો ગુજરાત સરકારે સન્નિષ્ઠ પ્રયાસ કર્યો છે.

જ્યાં સુધી કોઈપણ બાબતને સમગ્રતયા જોવાનું સામર્થ્ય ન આવે ત્યાં સુધી નાની મોટી દરેક વાત એકલદોકલ, છૂટીછવાઈ નજરે પડતી હોય છે અને તેમાંથી સમગ્રપણાનો ક્યાસ ન નીકળે એ સ્વાભાવિક છે. પરંતુ, આજે જ્યારે વીતેલા વર્ષો તરફ જોઈએ ત્યારે વિકાસનું દરેક ડગલું સમગ્રતયાનો કેવો અતૂટ હિસ્સો હતો તે સમજી શકાય છે.

૧૯૬૦ થી ૨૦૦૨ સુધીમાં જુદીજુદી સાત જેટલી પંચવર્ષિય યોજનામાં કુલ રૂ. ૫૫,૩૯૮ કરોડની રકમના આયોજનની સામે રૂ. ૫૫૫૩૪ કરોડના વિકાસના કામો થયા છે.

છેલ્લી બે પંચવર્ષિય યોજનામાં નક્કી કરેલ લક્ષ્યાંક કરતાં પણ રાજ્ય સરકારે વધારે સિદ્ધિ હાંસલ કરી છે.

પ્રશાસનને સુશાસન બનાવવું હોય તો લોકશક્તિને જોડવી જ રહી. સુરાજ્યના સ્વપ્નને સાકાર કરવામાં ગુજરાત સફળ રહ્યું છે અને લોકભાગીદારીએ આ સ્વપ્નને સાકાર કરી બતાવ્યું છે.

આજે બધા જ ક્ષેત્રોમાં વિકાસ અને પ્રગતિ ઊડીને આંખે વળગે છે. તેનાથી પણ વધુ, સામાન્ય માનવીમાં, પ્રગતિ કરી શકાય, વિકાસ સાધી શકાય, મુશ્કેલીઓનો અંત આણી શકાય તેવો આત્મવિશ્વાસ પ્રગટ્યો છે. ગુજરાત સરકારે દરિદ્રનારાયણની સેવા એ જ રાષ્ટ્ર સેવાનો ઉત્તમ માર્ગ માન્યો છે.

પ્રત્યેક નાગરિક રાજ્યની વિકાસયાત્રામાં ભાગીદાર બને એ મહત્વની બાબત છે. ખાસ કરીને એવા નાગરિકો જેમને સામાજિક અથવા ભૌગોલિક કારણોસર વિકાસની પૂરતી તકો મળી ન હતી. જ્યાં સુધી સમાજના પ્રત્યેક અંગનો સુયોગ્ય વિકાસ ન થાય ત્યાં સુધી એને સર્વાંગી વિકાસ કહી શકાય નહિ.

આપણા આવા બાંધવોને અનુલક્ષીને ગુજરાત સરકારે વનબંધુ કલ્યાણ યોજના, સાગરખેડુ સર્વાંગી

વિકાસ યોજના અને શહેરી ગરીબ સમૃદ્ધિ યોજનાની ત્રિવેણી રજૂ કરી છે.

આ ત્રિવેણીના અમલીકરણ બાદ આજે જ્યારે બંધુત્વની ભાવનાને વધુ બળ આપવા અને સમાજના આ બહોળા વર્ગની ભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવા માટે વંચિતોના કલ્યાણકારી આયોજનમાં માતબર વધારો કરવામાં આવ્યો છે. ગરીબીમાંથી મુક્તિ મેળવવા માટે શિક્ષણ અને આરોગ્ય સૌથી અગત્યનું સાધન બની શકે છે. તેથી વંચિતો માટે શિક્ષણલક્ષી સહાયને વધુ અગ્રિમતા આપી છે.

વંચિતોના વિકાસ માટે પ્રતિબદ્ધ ગુજરાતના મુખ્ય મંત્રીશ્રી કહે છે કે, “અનુસૂચિત જાતિઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે અસરકારક પગલાંઓ દ્વારા ગુજરાતે નક્કર પરિણામો પ્રાપ્ત કર્યા છે. આજે ગુજરાતે વિવિધ જનકલ્યાણકારી યોજનાઓના અમલ દ્વારા અનુસૂચિત જાતિઓના વિકાસનું દેશ સમક્ષ અનોખું ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે.”

ગુજરાતે પાછલા સત્તર વર્ષ ઉપરાંતના સમયગાળામાં સમાજના આ છેવાડાના માનવીઓની સતત ચિંતા અને ખેવના કરીને એમને વધુને વધુ ઉન્નત અને સમૃદ્ધ બનાવવા ઘણું કામ કર્યું છે.

ગુજરાતના તમામ ૧૮,૦૦૦ ગામડાંના ગરીબીરેખા નીચે જીવતા સમાજના છેવાડાના ઓછામાં ઓછા પાંચ કુટુંબનું જીવનધોરણ ઊંચું લાવવા માટેની અનોખા

પ્રકારની ‘શ્રમયોગી યોજના’ દ્વારા ગુજરાતે દેશ સમક્ષ એક નવતર મોડલ પ્રસ્તુત કર્યું હતું. દર વર્ષે સમાજના એવા પાંચ પરિવારોને ગરીબી રેખાથી ઉપરનું જીવનધોરણ પ્રાપ્ત થાય એ માટે આ સરકારે કરેલી અસરકારક કામગીરીની બાબતમાં ગુજરાત દેશભરમાં મોખરે છે.

અનુસૂચિત જાતિઓના વિકાસ માટેના અંદાજપત્રમાં ચાર ગણા જેટલો માતબર વધારો કર્યો છે. પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિની યોજના હેઠળ અનુસૂચિત જાતિઓના લાખો વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે. જ્યારે જેમનાં મા-બાપ અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલા છે તેવા અનુસૂચિત જાતિના લાખો વિદ્યાર્થીઓને પ્રિ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ અને ગણવેશ સહાય આપવામાં આવે છે. અનુસૂચિત જાતિના ૭૨ યુવાનોને કોમર્શિયલ પાયલોટની તાલીમ માટે રૂપિયા ૧૧.૮૪ કરોડની લોન પણ આપવામાં આવી છે. અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓને વિદેશ જઈને ઉચ્ચ અભ્યાસ કરવા માટે રૂપિયા ૧૫ લાખની લોન પણ આપવામાં આવે છે.

સરસ્વતી સાધના સહાય યોજના અંતર્ગત સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગ તથા અન્ય આર્થિક રીતે પછાત વર્ગની ધોરણ-૯માં ભણતી ૧.૪૫ લાખ કન્યાઓને વિના મૂલ્યે સાઈકલ આપવા માટે વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં રૂ. ૪૫ કરોડ ફાળવવામાં આવ્યાં હતાં. વંચિત પરિવારની ૧૨,૦૦૦ કન્યાઓનાં મામેરાં માટે

રૂપિયા ૧૦,૦૦૦ની સહાય કરવા વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં રૂપિયા ૧૨ કરોડ આપવામાં આવ્યા હતા.

વંચિત વિકાસ માટે એટલે કે અનુસૂચિત જાતિ અને ઓબીસી માટે ગુજરાત સરકારે વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭માં વિશેષ આયોજન કર્યું છે. આ વર્ગના યુવાનો યુવતીઓને પગભર થવા, નવો વ્યવસાય શરૂ કરવા માટે આ વિભાગ હસ્તકના વિવિધ નિગમોને રૂ. ૧૦૦ કરોડની મૂડી સહાય માટે આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

ગુજરાતના માછી પરિવારો માટે ગુજરાત સરકારે “સાગરખેડુ સર્વાંગી વિકાસ યોજના” અમલમાં મૂકી છે. ગુજરાતના દરિયાકિનારાના વિસ્તારો ધરાવતા ૧૩ જિલ્લાના ૩૮ તાલુકામાં વસવાટ કરતા લગભગ ૬૦ લાખ જેટલા સાગરખેડુઓની વસતી માટે ૧૧મી પંચવર્ષિય યોજનામાં રૂપિયા ૧૧,૦૦૦ કરોડનું સાગરખેડુ વિકાસ પેકેજ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું.

જેની સામે રાજ્ય સરકારે રૂ. ૧૧,૬૦૦ કરોડનો ખર્ચ કર્યો છે. જ્યારે ૧૨મી પંચવર્ષિય યોજનામાં સાગરખેડુ યોજના માટે રૂ. ૨૧,૦૦૦ કરોડનું પેકેજ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે.

નવી ટેકનોલોજી અને આધુનિક સમય સાથે તાલ મિલાવીને રાજ્ય સરકારે માછીમારોને બાયોમેટ્રિક કાર્ડ આપવાનું કાર્ય પણ હાથ ધર્યું છે. જેથી તેઓ મધદરિયે વિદેશીઓની કનડગતથી બચી શકે અને પોતાનો બચાવ કરી શકે.

મહાત્મા ગાંધીના ‘સર્વોદય’ની વિચારધારા મુજબ સમાજનો છેવાડાનો માનવી જ્યારે એમ કહે કે, હવે હું સુખી છું ત્યારે સર્વોદય થયો કહેવાય અને ત્યારે જ અંત્યોદય થયો કહેવાય. રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીની ‘સર્વોદય’ની ઝંખનાને છેલ્લા દોઢ દાયકાથી ગુજરાત મૂર્તિમંત કરી રહ્યું છે. ગુજરાત સરકાર માટે અને રાજ્યની જનતા જનાર્દન માટે પણ એ ગર્વની વાત છે કે, કેન્દ્ર સરકારે તૈયાર કરેલા વીસ મુદ્દાના અમલીકરણ કાર્યક્રમમાં વંચિતોના વિકાસ અને અનુસૂચિત જાતિઓના કલ્યાણ માટે ૯૬.૪૯ ટકાની સિદ્ધિ સાથે ગુજરાત રાજ્ય સમગ્ર દેશભરમાં પ્રથમ ક્રમે આવ્યું છે.

રાજ્ય સરકારની પ્રત્યેક જનકલ્યાણલક્ષી યોજનાનો પૂરેપૂરો અને યુસ્ત અમલ થાય તેમજ તેનાં મીઠાં ફળ સમાજના વંચિત વર્ગો સુધી પૂરેપૂરાં પહોંચે તેવું સુદૃઢ અને અસરકારક આયોજન રાજ્ય સરકારે કર્યું છે.

વંચિતોનો વિકાસ... બન્યો વેગવાન...

ગુજરાત સરકાર સંવેદનશીલતા, પારદર્શિતા, નિર્ણાયકતા અને પ્રગતિશીલતાના ચાર સ્તંભોને આધાર બનાવી વિકાસ અને જનસુખાકારીની વૃદ્ધિની દિશામાં એકધારી ગતિથી આગળ વધી રહી છે. માત્ર વિકાસ નહીં, વિકાસનાં ફળો છેવાડાના જન જન સુધી પહોંચે તેમનું જીવનધોરણ ઊંચું આવે અને રાજ્યની વિકાસયાત્રામાં

તેઓ સામેલ થાય તેવા સંવેદનશીલ અભિગમને કેન્દ્ર સ્થાને રાખી મુખ્ય મંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી અને નાયબ મુખ્ય મંત્રી શ્રી નીતિનભાઈ પટેલની આગેવાની હેઠળની ગુજરાત સરકારે સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ મારફત વંચિતોના વિકાસ માટે શ્રેણીબદ્ધ યોજનાઓના આયોજન દ્વારા આ જવાબદારી

નિભાવી છે. સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા મંત્રી શ્રી ઈશ્વરભાઈ પરમારના સંનિષ્ઠ માર્ગદર્શન હેઠળ રાજ્ય સરકાર વંચિતોના કલ્યાણના અભિયાનને વધુ વેગવાન બનાવી તેને આગળ વધારી રહી છે.

પૂ. પ્રધાનમંત્રી સ્વ, શ્રી અટલજીના નેતૃત્વની ભારત સરકારે સમાજ કલ્યાણ વિભાગનું નામ બદલીને સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ રાખ્યું હતું અને તેના પગલે ગુજરાત સરકારે પણ જૂના સમાજ કલ્યાણ વિભાગનું નામ સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ રાખ્યું છે.

આ વિભાગ હેઠળ અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણ માટે રૂ. ૧૦૬૦.૩૫ કરોડ સહિત અનુસૂચિત જાતિ પેટા યોજના (SCSP) માટે રૂ. ૪૮૮૬.૦૫ કરોડ, આર્થિક પછાત વર્ગો, લઘુમતીઓ, વિચરતી-વિમુક્ત જાતિઓ સહિત બકી પંચ જાતિઓના કલ્યાણ માટે રૂ. ૧૮૩૬.૪૭ કરોડ અને સમાજ સુરક્ષા માટે રૂ. ૭૩૫.૮૨ કરોડ મળી કુલ રૂ. ૭૪૫૮.૪૪ કરોડની માંગણીઓ જે ગત વર્ષ ૧૭-૧૮ કરતાં રૂ. ૧૦૩૭.૧૨ કરોડ વધારે છે.

સમગ્ર રીતે જોતાં સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ હેઠળની અનુસૂચિત જાતિ/વિકસતી જાતિ/દિવ્યાંગો/નિરાધાર મહિલાઓ/વૃદ્ધો/ગરીબો વગેરેના સર્વાંગી વિકાસ માટે વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮માં કુલ રૂ. ૨૮૫૭.૧૫ કરોડની જોગવાઈ સામે વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં વંચિતોનાં વિકાસ અર્થે ગત વર્ષ કરતાં ૨૭ ટકા

જેટલી વધુ નાણાકીય ફાળવણી કરીને આ તમામ વર્ગો માટે રૂ. ૩૬૪૦.૫૭ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, જે વંચિતોના વિકાસના ક્ષેત્રને સરકારે આપેલી અગ્રતા દર્શાવે છે.

રાજ્ય સરકારે વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં કુલ રૂ. ૧,૮૩,૬૬૬ કરોડનું બજેટ વિધાનસભામાં રજૂ હતું છે, જેમાં અનુસૂચિત જાતિ પેટા યોજના (SCSP) માટે રૂ. ૪૮૮૬.૦૫ કરોડની માતબર નાણાકીય જોગવાઈ કરી છે જે ખરેખર વંચિત સમુદાયના વિકાસ માટે દીવાદાંડીરૂપ બની રહેશે.

વંચિત સમુદાયના વિકાસની સમૂળી ક્રાંતિ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની આગેવાની હેઠળ સમગ્ર દેશમાં થઈ રહી છે. આજે ગુજરાતનું નામ માત્ર દેશમાં નહીં, પરંતુ વિશ્વના ફલક પર ગૂંજતું થયાનો યશ ગુજરાતના પનોતા પુત્ર અને વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીને જાય છે. તેમની આગેવાની હેઠળની ભારત સરકારની વૈશ્વિક લોકપ્રિયતા આકાશને આંબી રહી છે. જેના કારણે આપણા દેશની નોંધ વિશ્વના દેશોના નેતાઓ લઈ રહ્યા છે.

સામાન્ય રીતે પ્રજાને વચનો આપ્યા પછી વચનપૂર્તિ ન થવાની સામાન્ય છાપ પ્રવર્તતી હોય છે, પરંતુ બજેટમાં અનુસૂચિત જાતિઓ અને પછાત વર્ગો માટેની જોગવાઈઓ જોતાં ચોકકસ કહી શકાય કે, રાજ્ય સરકારનું લક્ષ્ય માનવ માત્રનું કલ્યાણ કરી વંચિતોનો વિકાસ કરવાનું રહ્યું છે અને એનો અહેસાસ પીડિતો,

વંચિતો અને શોષિતોને સુપેરે થઈ રહ્યો છે.

વંચિતોને ન્યાયના યાચક નહીં, પરંતુ સરકાર તેમને ન્યાયના અધિકારી બનાવવા માંગે છે. ડી.બાબાસાહેબના શબ્દોમાં કહીએ તો “વંચિતોને સામાજિક અને આર્થિક રીતે અન્ય સમાજની હરોળમાં લાવીને તેમનામાં ભારતના શ્રેષ્ઠ નાગરિકો તરીકેની અસ્મિતા જગાવવાની છે.” તો ડો.બાબા સાહેબના આ વિચારોને મૂર્તિમંત કરી અમલમાં મુકી વંચિતોમાં શ્રેષ્ઠ નાગરિકો તરીકેની અસ્મિતા જગાવવાનું સરકારનું સતત લક્ષ્ય રહ્યું છે.

વંચિતોની સુરક્ષા અને અદાલતોમાં તેમને ન્યાય મળે તે માટે અત્યાચાર ધારાના પ્રમાણિક અમલ માટે ભારતના ૨૯ રાજ્યોમાં અગ્રેસર કહેવાય તેવાં પગલાં ગુજરાતમાં રાજ્ય સરકારે લીધાં છે.

- કોર્ટ કેસ શરૂ થાય ત્યારથી નિકાલ સુધી ફરિયાદી / સાક્ષીઓને માર્ગદર્શન મળી રહે, આરોપો ખારીજ થાય તે માટે મદદરૂપ થવા ગૃહ ખાતા દ્વારા ૪૫૯ કેસ ઓફિસરોની નિમણૂક કરી છે.
- ૩૩ જિલ્લાઓમાં અધિક નિવાસી કલેક્ટરોની અનુ. જાતિઓ સામેના અત્યાચારના કેસોમાં ત્વરિત પગલાં અને પુનઃસ્થાપન માટેના ખાસ ઓફિસર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી છે.
- અનુસૂચિત જાતિ સામે અત્યાચારના કેસોમાં ઝડપી નિકાલ માટે ૧૬ જિલ્લાઓમાં એક્સક્લુઝિવ સ્પેશિયલ કોર્ટની (Exclusive Special Court)

અને ૨૭ ડેઝીગનેટેડ સ્પેશિયલ કોર્ટ મળી કુલ-૪૩ ખાસ કોર્ટોની રચના કરવામાં આવી છે.

- ખૂન, બળાત્કાર અને મહાવ્યથા જેવા ગંભીર કેસોમાં ફરિયાદીને સરકારી વકીલ ઉપરાંત ખાનગી વકીલ રાખવા માટે રૂ. ૭૫,૦૦૦ સુધીની સહાય આપવાની યોજના અમલમાં મૂકી છે.

સામાજિક સમરસતા સાથે સામાજિક ન્યાયનું સમગ્ર દેશમાં કોઈ શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ હોય તો તે ગુજરાતમાં દ સ્થળોએ બનેલાં સમરસ છાત્રાલયો છે. રૂ. ૬૪૨ કરોડના ખર્ચે અનુસૂચિત જાતિ, વિકસતી જાતિ તેમજ આદિજાતિનાં કુમાર અને કન્યાઓ મળી ૧૦,૫૦૦ વિદ્યાર્થીઓ માટે ફાઈવ સ્ટાર હોટેલ જેવી સુવિધાવાળાં છાત્રાલયો બનાવવામાં આવ્યાં છે. આ ૧૦,૫૦૦ છાત્રોમાં ૧૫% અનુ. જાતિના, ૩૦% અનુ. જનજાતિનાં, ૪૫% બક્ષીપંચ જાતિના અને ૧૦% આર્થિક રીતે પછાત સર્વજાતિના વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવામાં આવે છે. વર્ષે એક વિદ્યાર્થી દીઠ અંદાજે રૂ. ૪૫,૦૦૦ના ખર્ચે દર વર્ષે અંદાજે રૂ. ૬૮ કરોડના ખર્ચે ઉત્તમ વ્યવસ્થા આપવામાં આવે છે. સ્વામી વિવેકાનંદના આદર્શોને મૂર્તિમંત કરવા આ સમરસ છાત્રાલયોનું સ્વપ્ન તત્કાલિન મુખ્યમંત્રીશ્રી અને હાલના વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ સેવીને તેને ત્રણ-ચાર વર્ષના સમયમાં જ સાકાર કર્યું હતું.

વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ના બજેટમાં અંદાજે ૧૪૦ લાખ

વિદ્યાર્થીઓ માટે મુખ્યમંત્રી યુવા સ્વાવલંબન યોજના હેઠળ રૂ.૮૦૭ કરોડની ફાળવણી કરી વંચિત સમુદાયના વિદ્યાર્થીઓના કૌશલ્ય નિર્માણની દિશામાં મહત્વપૂર્ણ પગલું લીધું છે. જેમાં અનુસૂચિત જાતિ, બક્ષીપંચ જાતિઓ, આર્થિક પછાત વર્ગો અને લઘુમતીઓના મળીને અંદાજે ૫૮ લાખ વિદ્યાર્થીઓ માટે રૂ.૫૦૦ કરોડની જોગવાઈ ધ્યાનાકર્ષક બાબત છે. ૨૧મી સદી જ્ઞાનની અને કૌશલ્યની સદી છે. આ વિભાગ હેઠળ ફક્ત શૈક્ષણિક હેતુ માટે જ રૂ.૧૭૫૦ કરોડની જોગવાઈ

કરવામાં આવી છે.

અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણ ક્ષેત્રે મહત્વની ધ્યાનાકર્ષક નવી યોજનાઓની ઝાંખી:

- અનુસૂચિત જાતિના પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ ૨૧ આદર્શ નિવાસી શાળાઓના અંદાજે ૧૮૩૬ વિદ્યાર્થીઓ માટેની ગણવેશ સહાય રૂ.૩૦૦માં બમણો વધારો કરી રૂ.૬૦૦ કરવામાં આવી છે. બજેટમાં રૂ.૩૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે જેનાથી ૫.૦૦ લાખ વિદ્યાર્થીઓને લાભ થશે.

- વ્યવસાયિક અભ્યાસક્રમો માટેની શિષ્યવૃત્તિ માસિક રૂ.૧૨૫માં ૨૨૦%નો વધારો કરી માસિક રૂ.૪૦૦ કરવામાં આવી છે.
- રાજ્ય સરકાર દ્વારા ગુજરાતમાં કુલ રૂ.૧૮.૨૯ કરોડના ખર્ચે ૧૯ આંબેડકર ભવનોનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે. આ પરંપરાને ચાલુ રાખતાં દાહોદ, વ્યારા અને વેરાવળ ખાતે રૂ.૫ કરોડના ખર્ચે ત્રણ નવા આંબેડકર ભવનોનું નિર્માણ થશે.
- સફાઈ કામદારોના પુનઃસ્થાપન માટે સ્વરોજગારીના હેતુસર ડીઝલ મશીન અને સલામતીના સાધનો આપવા માટે બજેટમાં રૂ.૧.૨૫ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.
- આંતરજ્ઞાતિય લગ્ન સહાય યોજના અંતર્ગત આપવામાં આવતી સહાય રૂ.૫૦ હજારથી વધારીને રૂ.૧ લાખ કરવામાં આવી છે. જે માટે બજેટમાં રૂ.૧૨.૫૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે. છેલ્લા પંદર વર્ષમાં ૫૭૮૫ યુગલોને રૂ.૨૯ કરોડનો લાભ આપ્યો છે.
- અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત આદિજાતિઓ અને વિકસતી જાતિઓ માટેના ભૂજ અને જામનગર ખાતે ૨ કુમાર અને ૨ કન્યા મળી ચાર સમરસ છાત્રાલયો માટે રૂ.૭ કરોડની જોગવાઈ કરાઈ છે.
- અનુ.જાતિના કલ્યાણ સાથે સંકળાયેલા ત્રણેય નિગમોમાં ચાલુ યોજનાઓની જોગવાઈ

ઉપરાંત બજેટમાં રૂા.૨૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

- સરસ્વતી સાધના યોજના અંતર્ગત ધોરણ-૯ માં ભણતી ૨૪૦૦૦ દીકરીઓને વિનામૂલ્યે સાયકલ આપવા રૂા. ૯.૦૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.
- પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરતા અનુસૂચિત જાતિના ૧૦.૪૦ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ આપવા માટે બજેટમાં રૂા.૯૫.૨૨ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.
- ૫૯૮ ગ્રાન્ટ ઈન એઈડ છાત્રાલયો અને ૮૮ આશ્રમ શાળાઓમાં ૩૫ હજાર વિદ્યાર્થીઓને વિનામૂલ્યે રહેવા અને જમવાની સવલત માટે બજેટમાં રૂા.૮૨ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.
- કુંવરબાઈનું મામેરૂ યોજનામાં અનુસૂચિત જાતિની ૧૨૦૦૦ દીકરીઓના મામેરા માટે બજેટમાં રૂા.૧૨ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

સમાજ સુરક્ષા અંગે રાજ્ય સરકારે કરેલી કલ્યાણકારી યોજનાઓની મહત્વપૂર્ણ વિગતો જાણવી રસપ્રદ બની રહેશે.

- મેન્ટલ હેલ્થ એક્ટમાં થયેલ જોગવાઈ મુજબ રાજ્યમાં માનસિક બીમાર પુરુષો માટે અમદાવાદ ખાતે નવું પુનઃસ્થાપન ગૃહ શરૂ કરવામાં આવશે.

અનુસૂચિત જાતિના સર્વાંગી ઉત્કર્ષને વેગ આપતો રાજ્ય સરકારનો બહુઆયામી અભિગમ

ગુજરાત રાજ્ય છેલ્લા બે દાયકાથી સમગ્ર દેશમાં વિકાસનું મોડેલ બનીને અન્ય રાજ્યો માટે પથદર્શક બની રહ્યું છે. ભારતના દૂરંદેશી વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શન હેઠળ અને અનુસૂચિત જાતિનો સમતોલ વિકાસ થાય તેવું આર્થિક અને સામાજિક વાતાવરણ જ્યાં સહજ છે તેવા ગુજરાતમાં મુખ્ય મંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી અને નાયબ મુખ્ય મંત્રી શ્રી નીતિનભાઈ પટેલના નેતૃત્વ હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા અનુસૂચિત જાતિના કલ્યાણ માટે વિવિધ યોજનાઓ અમલમાં મૂકવામાં આવી છે. અનુસૂચિત જાતિ માટેની રાજ્ય સરકારની આ યોજનાઓ મુખ્યત્વે ત્રણ વિભાગમાં વહેંચી શકાય, એક શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષની યોજનાઓ , બે આર્થિક ઉત્કર્ષ માટેની યોજનાઓ અને ત્રણ સામાજિક ઉત્કર્ષની યોજનાઓ. શિક્ષણમાં શિષ્યવૃત્તિથી માંડીને કોમર્શિયલ પાયલોટ ટ્રેનિંગ સુધીની યોજનાઓ રાજ્ય સરકારની અનુસૂચિત જાતિની નવી પેઢીના સંતુલિત વિકાસ માટેની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે. તે જ રીતે આર્થિક અને સામાજિક ક્ષેત્રે પણ રાજ્ય સરકાર અનેકવિધ યોજનાઓનું અમલીકરણ કરી રહી છે.

પ્રાથમિક શિક્ષણ એ જ બાળકનું નાગરિક તરીકે સાચું ઘડતર કરે છે, રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિનાં પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરતાં બાળકો માટે

પરિક્ષિત મજમુદાર પ્રિ-એસએસસી શિષ્યવૃત્તિ યોજના અમલમાં છે જેમાં કોઈપણ આવક ધરાવતા અનુસૂચિત જાતિના પરિવારના ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ શાળામાં ભણતા બાળકોને ધોરણ ૧ થી ૫માં રૂ. ૫૦૦ અને ધોરણ ૬ થી ૮માં કન્યાઓને રૂ. ૭૫૦ અને કુમારોને રૂ. ૫૦૦ની શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે જ્યારે ધોરણ ૯ થી ૧૦માં દરેક બાળકને રૂ. ૭૫૦ની શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે. ધોરણ ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ૭૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ ધરાવતા અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓને વિના મૂલ્યે ટેબ્લેટ્સ આપવામાં આવે છે. વાર્ષિક રૂ. ૨ લાખની આવક ધરાવતા ધોરણ ૯ થી ૧૦ના અનુસૂચિત જાતિના પરિવારના વિદ્યાર્થીઓને ભારત સરકાર દ્વારા ૧૦ માસ માટે ડેસ્કોલર માસિક શિષ્યવૃત્તિ રૂ. ૨૨૫ ઉપરાંત વાર્ષિક એડહોક રૂ. ૭૫૦ અને હોસ્ટેલર માટે માસિક શિષ્યવૃત્તિ રૂ. ૫૨૫ તેમજ વાર્ષિક એડહોક રૂ. ૧૦૦૦ ચૂકવવામાં આવે છે.

રાજ્ય સરકાર દ્વારા પસંદ કરવામાં આવેલી ખ્યાતનામ શાળાઓમાં મૂળ ગુજરાતનાં અને ગરીબી રેખાની નક્કી કરાયેલ મર્યાદાથી ૧૦ ગણા સુધીની આવક ધરાવતા અનુસૂચિત જાતિના પરિવારોના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓને એક વખત રૂ. ૫૦,૦૦૦ની આર્થિક સહાય આપવામાં આવે છે. વળી, સફાઈકામ, ચામડું કમાવવું, કચરો વીણવો જેવા અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલા અનુસૂચિત જાતિના પરિવારનાં બાળકોને માટે કોઈપણ પ્રકારની

આવક મર્યાદા વગર ધોરણ ૧થી ૧૦ના વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૧૧૦ માસિક તથા રૂ. ૭૫૦ વાર્ષિક એડહોક જ્યારે ધોરણ ૩ થી ૧૦માં હોસ્ટેલરને રૂ. ૭૦૦ તથા વાર્ષિક રૂ. ૧૦૦૦ એડહોક શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે. ટેલેન્ટ પુલ યોજના હેઠળ ધો. ૫ અને ધો. ૧૦ના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓને વધુ અભ્યાસ અર્થે ખ્યાતનામ સ્કૂલોમાં પ્રવેશ અપાવી રૂ. ૪૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં ખર્ચ સહાય ચૂકવાય છે, જેમાં પણ રૂ. ૨ લાખની કૌટુંબિક આવક મર્યાદા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને ૧૦૦ ટકા સહાય ચૂકવાય છે. શાળાના ધો. ૧થી ધો. ૮ના વિદ્યાર્થીઓને ત્રણ જોડી ગણવેશ માટે રૂ. ૬૦૦ની સહાય, ભગવાન બુદ્ધ રાજ્ય શિષ્યવૃત્તિ યોજના હેઠળ અનુસૂચિત જાતિની જુદા જુદા અભ્યાસક્રમની હોસ્ટેલર કન્યાઓ માટે રૂ. ૩,૮૦૦થી માંડીને રૂ. ૧૨,૦૦૦ સુધીની અને ડેસ્કોલર વિદ્યાર્થીનીઓ માટે રૂ. ૨,૩૦૦થી માંડીને રૂ. ૫,૫૦૦ સુધીની શિષ્યવૃત્તિ ચૂકવવામાં આવે છે. જ્યારે અનુસૂચિત જાતિની કન્યાઓ કે જેઓના વાલીની વાર્ષિક આવક રૂ. ૬ લાખ સુધીની છે. તેવી કન્યાઓએ ધો. ૧૦ અથવા ૧૨ પછીના અભ્યાસક્રમમાંથી પરીક્ષામાં ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ પર્સનટાઈલ મેળવેલા હોવા જોઈએ તથા ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ડિગ્રી ડિપ્લોમામાં ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણના ધોરણે માન્ય શિક્ષણ ફી તથા શિષ્યવૃત્તિ ચૂકવવામાં આવે છે. સરસ્વતી સાધના યોજના હેઠળ ધો. ૯માં અભ્યાસ કરતી બાળાઓને સાઈકલની ભેટ આપવામાં આવે છે.

વધુમાં, ધોરણ ૧૨માં અથવા સ્નાતક પછીના અનુસ્નાતક કે માસ્ટર ડિગ્રીમાં જવા માટે ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર વિદ્યાર્થીઓને પણ ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે વિદેશ જવા માંગતા હોય તો કોઈપણ આવક મર્યાદા વગર ડૉ. આંબેડકર વિદેશ અભ્યાસ લોન યોજના હેઠળ માત્ર ૪ ટકાના વ્યાજના દરે રૂ. ૧૫ લાખ સુધીની લોન આપવામાં આવે છે. કોમર્શિયલ પાયલોટ માટેની તાલીમ યોજના હેઠળ પણ ૪ ટકાના દરે રૂ. ૨૫ લાખ સુધીની લોન આપવામાં આવે છે. વાર્ષિક રૂ. ૨.૫૦ લાખની આવક મર્યાદા ધરાવતા મેડિકલ કે એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રે અભ્યાસ કરવાં માંગતા વિદ્યાર્થીઓને પ્રથમ ત્રણ વર્ષ સુધી મેડિકલના સાધનો માટે રૂ. ૧૦,૦૦૦ અને એન્જિનિયરિંગના સાધનો માટે રૂ. ૫,૦૦૦ સુધીની, જ્યારે ડિપ્લોમા માટે રૂ. ૩,૦૦૦ સુધીની સહાય આપવામાં આવે છે. કોલેજના સંલગ્ન છાત્રાલયમાં રહીને અભ્યાસ કરતાં રૂ. ૨.૫૦ લાખની આવક મર્યાદાવાળા પોસ્ટ મેટ્રિકના વિદ્યાર્થીઓને માસિક રૂ. ૧૨૦૦ ભોજન બિલ સહાય, આઈઆઈએમ, નિફ્ટ કે સેપ્ટ જેવી સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ પરીક્ષા માટેની પૂર્વ તૈયારીઓ માટે ધો. ૧૦માં ૭૦ ટકાથી વધુ ગુણ પ્રાપ્ત કરનાર ધો. ૧૨ના વિજ્ઞાન પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૨૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં સંસ્થા મારફતે કોચિંગ સહાય, છત્રપતિ શાહુજી મહારાજ ઈનામી યોજના હેઠળ ૧ થી ૩ ક્રમાંકિત ધો. ૧૦ના વિદ્યાર્થીઓને અનુક્રમે રૂ. ૪૧,૦૦૦,

રૂ. ૨૧,૦૦૦ અને રૂ. ૧૧,૦૦૦ તેમજ ધો. ૧૨ના ચારેય પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓને અનુક્રમે રૂ. ૩૧,૦૦૦, રૂ. ૨૧,૦૦૦ અને રૂ. ૧૧,૦૦૦, જ્યારે જિલ્લા કક્ષાએ ધો. ૧૦ના તેમજ ધો. ૧૨માં વિજ્ઞાન પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓને અનુક્રમે રૂ. ૬,૦૦૦, રૂ. ૫,૦૦૦ અને રૂ. ૪,૦૦૦ ચૂકવવામાં આવે છે. મેડિકલ કે એન્જિનિયરિંગમાં પ્રવેશ માટે ગુજકેટ, જીસેટ, પીએમટી કે નીટની પરીક્ષાની પૂર્વ તૈયારીઓ માટે રૂ. ૨૦,૦૦૦ સુધીની સંસ્થા મારફતે કોચિંગ સહાય, શિક્ષણ ગુણવત્તા પ્રોત્સાહક સહાય અંતર્ગત વિજ્ઞાન પ્રવાહના રૂ. ૧.૫ લાખની કૌટુંબિક આવક મર્યાદા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને ધો. ૧૦માં રૂ. ૧૫,૦૦૦ અને ધો. ૧૨માં પણ રૂ. ૧૫,૦૦૦ સહાય, મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડ શિષ્યવૃત્તિ યોજના હેઠળ એમ.ફિલ અને પી.એચ.ડી કરતાં વિદ્યાર્થીઓને દર મહિને અનુક્રમે રૂ. ૨,૫૦૦ અને રૂ. ૩,૦૦૦ની શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે.

સૂબેદાર રામજી ગ્રાન્ટ એઈડ છાત્રાલય યોજના હેઠળ સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓના માધ્યમથી ધો. ૮ થી ૧૨ના વિદ્યાર્થીઓ માટે છાત્રાલયો ચલાવવા જેમાં વિદ્યાર્થીઓને રહેવા-જમવાની વિના મૂલ્યે સગવડ પૂરી પાડવી, જુગતરામ દવે આશ્રમ શાળા યોજના અંતર્ગત રહેવા-જમવા-ભણવાની સુવિધા સાથેની ૮૮ આશ્રમશાળાઓ જેમાં સ્માર્ટ સ્કૂલ અંતર્ગત ઈ-લર્નિંગ પ્રોજેક્ટ થકી અત્યાધુનિક ઉપકરણો સાથે અભ્યાસ આપવો,

ડૉ.આંબેડકર સરકારી છાત્રાલયો, ડા. મામા સાહેબ ફડકે યોજના હેઠળ આદર્શ નિવાસી શાળાઓ, સ્વામી વિવેકાનંદ સમરસ હોસ્ટેલ યોજના જેવી વિવિધ યોજનાઓ ઉપરાંત ડા. આંબેડકર ચેર યોજના અંતર્ગત રાજ્યની પાંચ યુનિવર્સિટીઓમાં મહેકમ ઊભું કરવા સહિતની તકેદારી ગુજરાત સરકારે લીધી છે. આ યોજનાઓ થકી રાજ્યના અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણ ક્ષેત્રે સર્વાંગી વિકાસની કેડી કંડારી આપી છે તેમાં બેમત નથી. અનુસૂચિત જાતિના ઉમેદવારોને સરકારી અધિકારી અને કર્મચારી બનાવવા માટે તાલીમ આપવા રૂા. ૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

ગુજરાતમાં અનુસૂચિત જાતિના કલ્યાણ માટે રાજ્ય સરકારે આર્થિક ઉત્કર્ષના વિશેષ પગલાં ભર્યા છે. સમતોલ વિકાસને વરેલી સરકારે અનુસૂચિત જાતિના આર્થિક ઉત્કર્ષ માટે માનવ ગરિમા યોજના, ડા. પી.જી.સોલંકી ડાક્ટર અને વકીલ લોન સહાય યોજના, નાના વ્યવસાયકારો માટે ધંધાનું સ્થળ-દુકાન ખરીદવા માટેની લોન સહાય યોજના, સંતશ્રી રવિદાસ ઉચ્ચ કૌશલ્ય વર્ધક તાલીમ યોજના વગેરે ઉપરાંત અનુસૂચિત જાતિના ત્રણ નિગમોમાં રાજ્યની લોન-ધિરાણની નવી યોજનાઓ બનાવવા રૂા. ૨૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે. ડા. આંબેડકર આવાસ યોજના હેઠળ રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિના નાગરિકોને પોતાનું ઘર મળી શકે તે હેતુથી મકાન બાંધવા માટે ગ્રામ્ય તેમજ શહેરી વિસ્તારમાં

રૂા. ૧,૨૦,૦૦૦ સુધીની સહાય તેમજ રૂા. ૧૨,૦૦૦ સુધીની સહાય ટોઈલેટ બ્લોક બાંધવા માટે આપવામાં આવે છે.

અનુસૂચિત જાતિનો માત્ર આર્થિક ઉત્કર્ષ નહીં પરંતુ સામાજિક ઉત્કર્ષ પણ એક સુદૃઢ અને મજબૂત રાષ્ટ્ર નિર્માણ માટે એટલો જ મહત્વનો છે, જે માટે રાજ્યના મુખ્ય મંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી અને નાયબ મુખ્યમંત્રી નીતિનભાઈ પટેલના નેતૃત્વ હેઠળ ગુજરાત સરકારે અનુસૂચિત જાતિના સામાજિક ઉત્કર્ષ માટે પણ વિવિધ યોજનાઓનું સફળ અમલીકરણ કર્યું છે. આ યોજનાઓમાં અનુસૂચિત જાતિના એક પરિવારની બે દીકરીઓના લગ્ન પ્રસંગે મામેરા માટે યુગલ દીઠ વધારીને રૂા. ૧૦,૦૦૦ની સહાય આપતી કુંવરબાઈનું મામેરું યોજના, આંતરજ્ઞાતિય લગ્નોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રૂા. ૫૦,૦૦૦ના બચતપત્રો અને ઘરવખરી ખરીદવા માટે રૂા. ૫૦,૦૦૦ની સહાય પૂરી પાડતી ડા. સવિતા આંબેડકર આંતરજ્ઞાતિય લગ્ન પ્રોત્સાહન યોજના, લગ્ન પ્રસંગે આર્થિક બોજો ઘટાડવા માટે માઈ રમાબાઈ આંબેડકર સાત ફેરા સમૂહ લગ્નની યોજના હેઠળ દંપતીને રૂા. ૧૦,૦૦૦ સુધીની અને આયોજકને યુગલ દીઠ રૂા. ૨,૦૦૦ લેખે રૂા. ૫૦,૦૦૦ સુધીની સહાય ચૂકવાય છે. તમામ સમાજ માટે સામાજિક મેળાવડા, શૈક્ષણિક કે સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ માટે ડા. આંબેડકર ભવન યોજના હેઠળ નિર્માણ પામતા ભવનોમાં અનુસૂચિત જાતિને રાહત દરે ભાડેથી ભવન અપાય છે ગાંધીનગરમાં રૂા. ૬૫

લાખના ખર્ચે બનેલા ડી. આંબેડકર ભવન સહિત રાજ્યમાં આવાં ૧૯ ભવનોનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે અને હજુ નવાં ૮ ભવનોના નિર્માણની કામગીરી વિવિધ તબક્કે હાથ ધરાયેલી છે. આ સાથે અમદાવાદમાં રાણીપ વિસ્તારમાં રૂ. ૧૦ કરોડના ખર્ચે ડી. બાબાસાહેબ આંબેડકરના સિધ્ધાંતો અને મૂલ્યોને ઉજાગર કરતું રાષ્ટ્રીય કક્ષાનું સ્મારક બનાવવાનું આયોજન છે, જે પૈકી ઓપન થિયેટર, લાઈબ્રેરી અને સેવા સદનનું લોકાર્પણ થઈ ચૂક્યું છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા વિવિધ ક્ષેત્રે અનુસૂચિત જાતિના નાગરિકોએ આપેલ વિશિષ્ટ યોગદાન બદલ વિવિધ એવોર્ડ સાથે આર્થિક પુરસ્કારથી તેમને સન્માનિત કરવામાં આવે છે, જેમાં ડી. બાબાસાહેબ આંબેડકર એવોર્ડ, મહાત્મા ગાંધી એવોર્ડ, સંત શ્રી કબીર દલિત સાહિત્ય એવોર્ડ, દાસી જીવણ શ્રેષ્ઠ દલિત સાહિત્ય કૃતિ પુરસ્કાર, મહાત્મા કુલે શ્રેષ્ઠ દલિત પત્રકાર એવોર્ડ અને સાવિત્રીબાઈ કુલે દલિત મહિલા સાહિત્ય-કલા એવોર્ડ વગેરે અંતર્ગત રૂ. ૫૦,૦૦૦ થી માંડીને રૂ. ૨ લાખ સુધીનું આર્થિક પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત પૂ. સ્વામી તેજાનંદ કર્મકાંડ તાલીમ અંતર્ગત અનુસૂચિત જાતિના હિન્દુ ગરો બ્રાહ્મણ યુવાનોને વૈકલ્પિક રોજગારીની તક પૂરી પાડવાના હેતુથી કર્મકાંડની તાલીમ આપવામાં આવે છે અને સત્યવાદી રાજા હરિશ્ચંદ્ર મરણોત્તર સહાય યોજના હેઠળ કફન, કાઠી વગેરે સહાય પેટે રૂ. ૫,૦૦૦ સુધીની રકમ ચૂકવવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા પાટણ ખાતે

નિર્માણ પામી રહેલા વીર માયા સ્મારક ભવન માટે રૂ. ૧૧ લાખનું દાન આપવામાં આવ્યું છે.

ગુજરાત સરકાર દ્વારા વિવિધ સરકારી નિગમો મારફત અનુસૂચિત જાતિના લાભાર્થીઓને લોન માટે રૂ. ૨૫ કરોડની જોગવાઈ કરવા સાથે વિકસતી જાતિઓ માટે અંદાજે રૂ. ૧૧૧૮.૯૩ કરોડની ફાળવણી રાજ્ય સરકાર દ્વારા આ બજેટમાં સમાજ સુરક્ષા વિભાગ માટે પણ રૂ. ૬૯૮.૭૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. આમ, બહુવિધ આયામી પગલાં સાથે રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિના વિકાસ અને ઉત્કર્ષ માટે સરકારે દર્શાવેલી પ્રતિબદ્ધતા પ્રશંસનીય છે.

શૈક્ષણિક યોજનાઓ

યોજના	પાત્રતાના ધોરણો
<p>૧. પરિક્ષિતલાલ મજમુદાર પ્રિ.એસ.એસ.સી. શિષ્યવૃત્તિ</p> <ul style="list-style-type: none"> ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ સરકારી શાળાઓમાં ભણતા વિદ્યાર્થીઓને ધોરણ - ૧ થી ૫ માં કુમાર / કન્યા તથા ધો.૬ થી ૮ કુમારને રૂ. ૫૦૦ ધોરણ-૬ થી ૮ કન્યાને રૂ. ૭૫૦ ધો.૯ થી ૧૦માં કન્યા અને કુમારને રૂ. ૭૫૦ વાર્ષિક શિષ્યવૃત્તિ 	આવક મર્યાદા નથી
<p>૨. ધોરણ ૯-૧૦ના અનુ. જાતિના વિદ્યાર્થીઓને ભારત સરકારની શિષ્યવૃત્તિ</p> <p>ખાનગી ગ્રાન્ટ-ઈન-એઈડ તેમજ સરકારી શાળાઓમાં ભણતા ધોરણ ૯-૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ ૧૦ માસ માટે ડેસ્કોલર (માસિક) રૂ.૨૨૫ ઉપરાંત રૂ. ૭૫૦ વાર્ષિક એડહોક હોસ્ટેલર (માસિક) રૂ. ૫૨૫ ઉપરાંત રૂ. ૧૦૦૦ વાર્ષિક એડહોક.</p>	વાર્ષિક આવક મર્યાદા રૂ.૨.૫૦ લાખ
<p>૩. પસંદ થયેલી માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં અનુસૂચિત જાતિના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ</p> <p>પસંદ કરવામાં આવેલી ખ્યાતનામ શાળાઓમાં અભ્યાસ માટે ફક્ત એક વખત રૂ. ૫૦,૦૦૦ સુધી આર્થિક સહાય આપવામાં આવે છે.</p>	<p>વાર્ષિક આવક મર્યાદા :-</p> <ul style="list-style-type: none"> વિદ્યાર્થીની કૌટુંબિક વાર્ષિક આવક ગરીબી રેખા માટે નક્કી થયેલી આવકના ૧૦(દશ) ગણા કરતાં વધુ હોવી જોઈએ નહીં. મૂળ ગુજરાતના વિદ્યાર્થીઓને જ લાભ મળવાપાત્ર થશે. આ અંગેની જાહેરાત મે-જૂન માસમાં વર્તમાનપત્રોમાં આપવામાં આવે છે.

યોજના

૪. અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલ વાલીઓના પૂર્વ એસ.એસ.સી.માં અભ્યાસ કરતાં બાળકોને મુનિ મેતરાજ શિષ્યવૃત્તિ

સફાઈકામ, ચામડું કમાવવું, કચરો વીણવો જેવા અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલ વાલીઓના બાળકોને ભારત સરકારની સુધારેલી યોજના પ્રમાણે ધો ૧ થી ૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓને માસિક રૂા. ૨૨૫ તથા વાર્ષિક રૂા. ૭૫૦ એડહોક, જ્યારે હોસ્ટેલરને ધો.૩ થી ૧૦ માં માસિક રૂા.૭૦૦ તથા વાર્ષિક રૂા. ૧૦૦૦ એડહોક શિષ્યવૃત્તિ તરીકે આપવામાં આવે છે.

૫. ડો. આંબેડકર વિદેશ અભ્યાસ લોન યોજનામાં ૪ ટકાના વ્યાજના દરે રૂા.૧૫.૦૦ લાખની લોન.

૬. કોમર્શિયલ પાયલોટની તાલીમ માટે ૪ ટકાના વ્યાજના દરે રૂા. ૨૫.૦૦ લાખની લોન.

પાત્રતાના ધોરણો

- આવક મર્યાદા નથી
- અસ્વચ્છ વ્યવસાયમાં રોકાયેલા હોવા અંગેનું પ્રમાણપત્ર જરૂરી.

- ધો-૧૨ પછીના અભ્યાસક્રમમાં જવા માટે ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ મેળવેલા હોવા જોઈએ.
- સ્નાતક કક્ષા પછીના અનુસ્નાતક/માસ્ટર ડિગ્રીમાં જવા માટે ૫૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ મેળવેલા હોવા જોઈએ.
- આવક મર્યાદા નથી.

- પાયલોટની તાલીમ આપતી સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવેલો હોવો જોઈએ.
- મેટ્રિક્યુલેશન કે તેથી વધુ અભ્યાસ હોવો જોઈએ.
- આવક મર્યાદા નથી.

યોજના	પાત્રતાના ધોરણો
<p>૭. મેડિકલ / એન્જિ. કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને સાધનો ખરીદવા સહાય</p> <ul style="list-style-type: none"> મેડિકલના સાધનો માટે રૂ. ૧૦,૦૦૦ એન્જિનિયરિંગના સાધનો માટે રૂ. ૫,૦૦૦ ડિપ્લોમાના સાધનો માટે રૂ. ૩૦૦૦ સહાય. 	<ul style="list-style-type: none"> વિદ્યાર્થી મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ, ડિગ્રી / ડિપ્લોમાનાં અભ્યાસક્રમમાં અભ્યાસ કરતા હોવા જોઈએ. આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૨.૫૦ લાખ માત્ર પ્રથમ વર્ષે જ સહાય આપવામાં આવે છે.
<p>૮. કોલેજ સંલગ્ન છાત્રાલયોમાં રહીને અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને માસિક રૂ. ૧૨૦૦ ભોજન બીલ સહાય.</p>	<ul style="list-style-type: none"> કોલેજ સંલગ્ન છાત્રાલયોમાં રહીને અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ભારત સરકારની પોસ્ટ મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ મેળવતા વિદ્યાર્થીઓને મળવાપાત્ર આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૨.૫૦ લાખ
<p>૯. ટેબ્લેટસ (વિના મૂલ્યે) નવી યોજના</p>	<ul style="list-style-type: none"> દો. ૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં ૭૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ મેળવેલા હોવા જોઈએ. આવક મર્યાદા નથી.
<p>૧૦. IIM / NIFT / CEPT જેવી સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ મેળવવાની પૂર્વ પરીક્ષાની તૈયારી માટે રૂ. ૨૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં સંસ્થા મારફતે કોચિંગ સહાય.</p>	<ul style="list-style-type: none"> દો. ૧૦માં ૭૦ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ મેળવેલા હોવા જોઈએ. દો. ૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતા હોવા જોઈએ. આવક મર્યાદા નથી.

યોજના

૧૧. “છત્રપતિ શાહુજી મહારાજ” ઈનામી યોજના રાજ્ય કક્ષાએ ધો.૧૦ અને ધો.૧૨માં પ્રથમ ૧ થી ૩ ક્રમમાં આવનાર વિદ્યાર્થીઓને ઈનામ

ક્રમ	ધો.૧૦માં ઈનામ	ધો.૧૨માં ઈનામ (ચાટ્ટેય પ્રવાહ)
પ્રથમ	રૂા. ૪૧,૦૦૦	રૂા. ૩૧,૦૦૦
દ્વિતિય	રૂા. ૨૧,૦૦૦	રૂા. ૨૧,૦૦૦
તૃતિય	રૂા. ૧૧,૦૦૦	રૂા. ૧૧,૦૦૦

૧૨. જિલ્લા કક્ષાએ ધો.૧૦ અને ધો.૧૨માં પ્રથમ ૧ થી ૩ ક્રમમાં આવનાર વિદ્યાર્થીઓને રાજ્ય કક્ષાનું ઈનામ (નવી યોજના)

ક્રમ	ધો.૧૦ માં ઈનામ	ધો.૧૨માં ઈનામ (સામાન્ય/ વિજ્ઞાન પ્રવાહ)
પ્રથમ	રૂા. ૬,૦૦૦	રૂા. ૬,૦૦૦
દ્વિતિય	રૂા. ૫,૦૦૦	રૂા. ૫,૦૦૦
તૃતિય	રૂા. ૪,૦૦૦	રૂા. ૪,૦૦૦

૧૩. મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગમાં પ્રવેશ માટે ગુજકેટ, જી સેટ, પીએમટી અને નીટની પરીક્ષાની પૂર્વ તૈયારી માટે રૂા. ૨૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં સંસ્થા મારફતે કોચિંગ સહાય.

પાત્રતાના ધોરણો

- રાજ્ય કક્ષાએ ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલ પરીક્ષામાં અનુસૂચિત જાતિના ઉત્તિર્ણ થયેલા પ્રથમ ૧ થી ૩ ક્રમે આવનાર વિદ્યાર્થીઓ
- આવક મર્યાદા નથી.

- ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ દ્વારા લેવાયેલ પરીક્ષામાં જિલ્લા કક્ષાએ અનુસૂચિત જાતિના ઉત્તિર્ણ થયેલા પ્રથમ ૧ થી ૩ ક્રમે આવનાર વિદ્યાર્થીઓ
- આવક મર્યાદા નથી.

- ધો. ૧૦માં ૭૦ ટકા કે તેથી (૦.૫૦ ગુણાંક સાથે) વધુ ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.
- ધો. ૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં અભ્યાસ કરતા હોવા જોઈએ.
- આવક મર્યાદા નથી.

યોજના

૧૪. શિક્ષણ ગુણવત્તા પ્રોત્સાહક સહાય: વિજ્ઞાન પ્રવાહના વિદ્યાર્થીને ધો. ૧૧માં રૂ. ૧૫,૦૦૦ અને ધો. ૧૨માં રૂ. ૧૫,૦૦૦ મળી કુલ રૂ. ૩૦,૦૦૦ ની સહાય આપવામાં આવે છે.

૧૫. શિક્ષણ ગુણવત્તા પ્રોત્સાહક સહાય: સામાન્ય પ્રવાહના વિદ્યાર્થીને ધો. ૧૧માં રૂ. ૮,૦૦૦ અને ધો. ૧૨માં રૂ. ૪,૦૦૦ એમ કુલ રૂ. ૧૨,૦૦૦ સહાય આપવામાં આવે છે.

૧૬. ટેલેન્ટપુલ યોજના

ટેલેન્ટપુલ યોજના હેઠળ ધો. ૫ અને ૧૦ના તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓને ખ્યાતનામ ખાનગી સ્કૂલોમાં અભ્યાસ માટે મૂકવામાં આવશે અને તેનો ભણવાનો ખર્ચ રૂ. ૪૦,૦૦૦ની મર્યાદામાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા આપવામાં આવે છે.

પાત્રતાના ધોરણો

- ધો. ૧૦માં ૭૦ ટકા કે તેથી (૦.૫૦ પૂર્ણાંક સાથે) વધુ ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.
- ધો. ૧૧ અને ૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં પ્રવેશ મેળવેલ હોવો જોઈએ.
- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૧.૫૦ લાખ.

- ધો. ૧૦માં ૭૫ ટકા કે તેથી વધુ ગુણ મેળવેલ હોવા જોઈએ.
- ધો. ૧૧ અને ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહમાં પ્રવેશ મેળવેલ હોવો જોઈએ.
- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૬૦,૦૦૦

- ધો. ૬માં પ્રવેશ મેળવવા માટે વિદ્યાર્થી ધો. ૫ પાસ હોવો જોઈએ.
- ધો. ૧૧માં પ્રવેશ મેળવવા માટે વિદ્યાર્થી ધો. ૧૦ પાસ હોવો જોઈએ.
- પ્રવેશ પરીક્ષામાં પાસ થનાર વિદ્યાર્થીને મેરીટના ધોરણે પ્રવેશ મળશે.
- રૂ. ૨ લાખ સુધીની વાર્ષિક આવક મર્યાદાવાળા વિદ્યાર્થીને ૧૦૦ ટકા ખર્ચ.
- રૂ. ૨ લાખથી રૂ. ૩ સુધીની આવક મર્યાદાવાળા વિદ્યાર્થીને ૫૦ ટકા ખર્ચ.

યોજના

૧૭. એસ.એસ.સી પછીના વિદ્યાર્થીઓ માટે ભારત સરકારની શિષ્યવૃત્તિ

ભારત સરકારની પોસ્ટ મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ યોજનામાં જુદા-જુદા અભ્યાસક્રમો જેવા કે, ધો.૧૧, ૧૨, સ્નાતક, અનુસ્નાતક, મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ, ડિપ્લોમા, ડિગ્રી તેમજ પોલિટેકનિક અભ્યાસક્રમોમાં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થી અને આપવામાં આવતી શિષ્યવૃત્તિનું ધોરણ

જુદા-જુદા અભ્યાસક્રમો માટે શિષ્યવૃત્તિનું ધોરણ

ગૃપ	હોસ્ટેલર (વાર્ષિક)	ડેસ્કોલર (વાર્ષિક)
એ	રૂ. ૧૨,૦૦૦	રૂ. ૫,૫૦૦
બી	રૂ. ૮,૨૦૦	રૂ. ૫,૩૦૦
સી	રૂ. ૫,૭૦૦	રૂ. ૩,૦૦૦
ડી	રૂ. ૩,૮૦૦	રૂ. ૨,૩૦૦

માન્ય થયેલી શિક્ષણ ફી ઉપરાંત શિષ્યવૃત્તિ મળવાપાત્ર છે.

સેલ્ફ ફાઇનાન્સ સંસ્થાઓમાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને ફી ભરવામાંથી મુક્તિ આપવા માટે ફ્રીશીપ (freeship) કાર્ડની યોજના.

પાત્રતાના ધોરણો

- વિદ્યાર્થી જે તે વિદ્યાશાખામાં પાસ હોવા જોઈએ.
- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૨.૫૦ લાખ.
- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૨.૫૦ લાખવાળા વિદ્યાર્થીઓએ જાતિ, આવક અને શૈક્ષણિક લાયકાતના પ્રમાણપત્રો સાથે જે તે જિલ્લાના નાયબ નિયામકશ્રી, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણને અરજી કરવી.

૧૮. ત્રણ જોડી ગણવેશ માટે સહાય

- ધો ૧ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓને ગણવેશ ખરીદવા માટે રૂ. ૬૦૦ ની સહાય આપવામાં આવે છે.
- વાર્ષિક આવક મર્યાદા નથી.

યોજના

૧૯. ભગવાન બુદ્ધ રાજ્ય શિષ્યવૃત્તિ, કન્યાઓ માટે જુદા-જુદા અભ્યાસક્રમો માટે શિષ્યવૃત્તિનું ધોરણ

ગૃપ	હોસ્ટેલર (વાર્ષિક)	ડેસ્કોલર (વાર્ષિક)
એ	રૂ. ૧૨,૦૦૦	રૂ. ૫,૫૦૦
બી	રૂ. ૮,૨૦૦	રૂ. ૫,૩૦૦
સી	રૂ. ૫,૯૦૦	રૂ. ૩,૦૦૦
ડી	રૂ. ૩,૮૦૦	રૂ. ૨,૩૦૦
માત્ર શિષ્યવૃત્તિ		

૨૦. સરસ્વતી સાધના યોજના હેઠળ ધો. ૯ માં અભ્યાસ કરતી વિદ્યાર્થીનીઓને સાયકલ

માધ્યમિક શાળાઓમાં ધો. ૯માં અભ્યાસ કરતી વિદ્યાર્થીનીઓને, તેમના નિવાસસ્થાનેથી શાળાનું અંતર ધ્યાને લીધા સિવાય, આવ-જા કરવા માટે સાયકલ ભેટ આપવામાં આવે છે.

૨૧. મહારાજ સયાજીરાવ ગાયકવાડ એમ. ફીલ અને પી.એચ.ડી શિષ્યવૃત્તિ યોજના

માન્ય યુનિવર્સિટીમાં એમ.ફીલ અથવા પી.એચ.ડી. માં અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને એમ.ફીલ માટે દર મહિને રૂ. ૨૫૦૦ અને Ph.D માટે દર મહિને રૂ. ૩૦૦૦ શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે.

પાત્રતાના ધોરણો

- રૂ. ૬.૦૦ લાખથી ઓછી આવકવાળા મા-બાપની કન્યાઓને ટ્યુશન + શિષ્યવૃત્તિ જ્યારે ૬ લાખથી વધુ આવકવાળા મા-બાપની કન્યાઓને માત્ર શિષ્યવૃત્તિ મળવાપાત્ર છે.
- ધોરણ ૧૦ પછીનાં ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમો

- ધો. ૯માં અભ્યાસ કરતી કન્યા
- વાર્ષિક આવક મર્યાદા: ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૨૦ લાખ તથા શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ છે.

- વિદ્યાર્થી એમ.ફીલ અથવા પી.એચ.ડી. માટે જે તે યુનિવર્સિટીમાં રજિસ્ટર્ડ થયેલા હોવા જોઈએ.
- વાર્ષિક આવક મર્યાદા રૂ. ૨.૫૦ લાખ છે.

યોજના

૨૨. સુભેદાર રામજી ગ્રાન્ટ ઇન એઇડ છાત્રાલય યોજના
સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ મારફતે ગ્રાન્ટ ઇન એઇડના ધોરણે ધો. ૮ થી ૧૨ના વિદ્યાર્થીઓ માટે ૫૯૮ છાત્રાલયો ચલાવવામાં આવે છે. જેમાં વિદ્યાર્થીઓનું ભોજન ખર્ચ, વેતન ગ્રાન્ટ, મકાન ભાડું વગેરે માટે અનુદાન ચૂકવાય છે. વિદ્યાર્થીઓને રહેવા-જમવાની સવલત વિનામૂલ્યે પૂરી પાડવામાં આવે છે. નિભાવ ખર્ચ માટે વિદ્યાર્થી દીઠ માસિક રૂ. ૧૫૦૦ પ્રમાણે ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે.

૨૩. શ્રી જુગતરામ દવે આશ્રમશાળા યોજના

- ગ્રાન્ટ ઇન એઇડના ધોરણે સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ મારફતે ૮૮ આશ્રમશાળાઓ ચલાવાય છે.
- ધો. ૧ થી ૮ના વિદ્યાર્થીઓને રહેવા, જમવા, ભણવાની સગવડો વિના મૂલ્યે આપવામાં આવે છે. નિભાવ ખર્ચ માટે વિદ્યાર્થી દીઠ માસિક રૂ. ૧૫૦૦ પ્રમાણે ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે.

૨૪. ડો. આંબેડકર સરકારી છાત્રાલયો

કોલેજમાં અભ્યાસ કરતાં અનુસૂચિત જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે સરકારી કુમાર/કન્યા છાત્રાલયો ચલાવવામાં આવે છે. જેમાં રહેવા-જમવાની સગવડો વિના મૂલ્યે આપવામાં આવે છે.

૨૫. મામા સાહેબ ફડકે આદર્શ નિવાસી શાળાઓ

ધો.૮ થી ૧૨ના અભ્યાસ માટે વિદ્યાર્થી / વિદ્યાર્થિનીઓને રહેવા, જમવા, ભણવાની વિના મૂલ્યે સગવડ આપવામાં આવે છે.

પાત્રતાના ધોરણો

- છાત્રાલયમાં પ્રવેશ માટે વાર્ષિક આવક મર્યાદા: ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૨૦ લાખ અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ છે.

- સ્માર્ટ સ્કૂલ ઇ-લર્નિંગ પ્રોજેક્ટથી અદ્યતન પ્રારંભ.
- LED ટી.વી, પ્રોજેક્ટ, લેપટોપ, પ્રિન્ટર, WiFi રાઉટર/એક્સટેન્ડર, કોમ્પ્યુટર મલ્ટી મિડીયા સ્પીકર, ઇન્ટરનેટ કનેક્શન/WiFi કોમ્પ્યુટર સાથે ટેબલ, ટેકનિકલ સર્પોટ -સંકુલ કો-ઓર્ડિનેટર, Education software And School Management software. વગેરે અદ્યતન સુવિધા એક આશ્રમશાળામાં રૂ. ૧૦ લાખની મર્યાદામાં ખર્ચ કરવામાં આવશે.

- કુમાર માટે વાર્ષિક આવક મર્યાદા રૂ.૧ લાખ તથા કન્યા માટે આવક મર્યાદા નથી.
- સરકારી છાત્રાલયોમાં પ્રવેશ માટે શૈક્ષણિક સપ્ત પહેલાં જાહેરાત આપવામાં આવે છે.

- શાળામાં પ્રવેશ માટે આવક મર્યાદાનું ધોરણ નથી.
- પ્રવેશ માટે શૈક્ષણિક સપ્ત શરૂ થાય તે પહેલાં જાહેરાત આપવામાં આવે છે.

યોજના

૨૬. સ્વામી વિવેકાનંદ સમરસ હોસ્ટેલ

રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિ/અનુસૂચિત જન જાતિ/વિકસતી જાતિના સ્નાતક અને અનુસ્નાતક તથા ઉચ્ચ અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓ/વિદ્યાર્થિનીઓને રહેવા/જમવા માટે અતિ આધુનિક સરકારી સમરસ છાત્રાલયો

પાત્રતાના ધોરણો

- સ્નાતક અને અનુસ્નાતક તથા ઉચ્ચ અભ્યાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓ માટે.
- વડોદરા, સુરત, રાજકોટ, ભાવનગર, અમદાવાદ અને વલ્લભવિદ્યાનગર- આણંદ ખાતે કુમાર / કન્યા સમરસ હોસ્ટેલ શરૂ કરવામાં આવ્યા છે.
- પ્રવેશ પાત્રતાના ધોરણે આપવામાં આવશે.
- કુમાર માટે વાર્ષિક આવક મર્યાદા રૂ. ૬ લાખ કન્યા માટે આવક મર્યાદા નથી.

૨૭. ડૉ.આંબેડકર ચેર

- ડૉ.આંબેડકર ચેરનો ઉદ્દેશ ચેર મારફતે યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા વહીવટી માળખું ઊભું કરી સેન્ટરોમાં બૌદ્ધિક, શિક્ષણ શાસ્ત્રીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓ આર્થિક, રાજનીતિ ધર્મ, તત્ત્વ જ્ઞાન, બંધારણીય અભ્યાસ, શિક્ષણ, સામાજિક કાર્ય, માનવ અધિકાર અને શિસ્તવિષયો પર વિચાર-વિમર્શ કરી, રીસર્ચ કરી સમાજમાં શિક્ષણનું પ્રમાણ વધે અને શૈક્ષણિક પ્રશ્નોનું નિરાકરણ તથા શૈક્ષણિક વિકાસ થાય તેનો છે.
  - આ હેતુ માટે રાજ્યમાં હાલ પાંચ યુનિવર્સિટીમાં મહેકમ ઊભું કરવા વહીવટી મંજૂરી મળી છે
૧. ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ
  ૨. હેમચન્દ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ
  ૩. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, રાજકોટ
  ૪. એમ.એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા
  ૫. વીર નર્મદ, દક્ષિણ ગુજરાત યુનિ., સુરત

આર્થિક ઉત્કર્ષની મહત્વની યોજનાઓ

યોજના

૧. માનવ ગરિમા યોજના

સ્વરોજગારી માટે નાના ઇંધા/વ્યવસાય માટે સાધનોના સ્વરૂપે માનવ ગરિમા કિટ્સ આપવામાં આવે છે.

૨. ડો.પી.જી.સોલંકી ડૉક્ટર અને વકીલ લોન/સહાય યોજના

- કાયદાના સ્નાતકોને વકીલાતનો સ્વતંત્ર વ્યવસાય કરવા માટે રૂ. ૭૦૦૦ લોન અને રૂ. ૫૦૦૦ સહાય મળી કુલ રૂ. ૧૨,૦૦૦ આપવામાં આવે છે. વ્યાજનો દર ૪%
- તબીબી સ્નાતકને સ્વતંત્ર દવાખાનું શરૂ કરવા માટે રૂ. ૨૫,૦૦૦ સહાય અને રૂ. ૨.૫૦ લાખ લોન આપવામાં આવે છે. વ્યાજનો દર ૪%
- તબીબી અનુસ્નાતકોને સર્જીકલ નર્સિંગ હોમ ખોલવા માટે રૂ. ૫૦,૦૦૦ સહાય અને રૂ. ૩ લાખ લોન આપવામાં આવે છે. વ્યાજનો દર ૪%
- અનુસૂચિત જાતિના કાયદા સ્નાતકોને વકીલાતની તાલીમ માટે પ્રથમ વર્ષે માસિક રૂ. ૧,૦૦૦ બીજા વર્ષે માસિક રૂ. ૮૦૦, અને ત્રીજા વર્ષે માસિક રૂ. ૬૦૦ નું સ્ટાઇપેન્ડ અને જે સિનિયર વકીલ તાલીમ આપે તેમને માસિક રૂ.૫૦૦ એલાઉન્સ આપવામાં આવે છે.

પાત્રતાના ધોરણો

- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૧.૨૦ લાખ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે અને રૂ. ૧.૫૦ લાખ શહેરી વિસ્તાર માટે
- અતિપછાત જાતિ માટે આવક મર્યાદાનું ધોરણ લાગુ પડતું નથી.
- આ માટે જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થયેથી અરજી કરવાની રહે છે.

- વાર્ષિક આવક મર્યાદા
- ગ્રામ્ય વિસ્તાર રૂ. ૧.૨૦ લાખ
- શહેરી વિસ્તાર રૂ. ૧.૫૦ લાખ

- આવક મર્યાદા નથી.

- આવક મર્યાદા નથી.

- આવક મર્યાદા નથી.

યોજના

૩. નાના વ્યવસાયકારોને ધંધાનું સ્થળ / દુકાન ખરીદવા માટે લોન સહાય યોજના

અનુસૂચિત જાતિના નાના વ્યવસાયકારો જેવા કે, તબીબી, વકીલાત જેવા વ્યવસાય અને અન્ય વ્યવસાય/ધંધાનું સ્થળ/દુકાન ખરીદવા માટે બેંક મારફતે રૂ. ૧૦ લાખ સુધીની લોન મેળવે તો ૪ ટકા વ્યાજ લાભાર્થી ભોગવે. અને ૪ ટકાથી વધુ વ્યાજની ચૂકવણી ત્રણ વર્ષ સુધી સરકારશ્રી ભોગવશે. ઉપરાંત રૂ.૧૫,૦૦૦ની સબસિડી મળવાપાત્ર છે.

૪. સંતશ્રી રવિદાસ ઉચ્ચ કૌશલ્ય વર્ધક તાલીમ યોજના: (હાઇસ્કીલ અપગ્રેડેશન)

અનુસૂચિત જાતિના યુવક-યુવતીઓને આઇ.ટી./ નોન આઇ.ટી.ના કોર્ષ માટે રહેવા-જમવા સાથે ટૂંકા ગાળાની તાલીમ આપવામાં આવે છે. જેનો તમામ ખર્ચ રાજ્ય સરકાર ભોગવે છે. અને તાલીમ પૂર્ણ થયે નોકરી માટેના કેમ્પસ ઇન્ટરવ્યુ ૧૦૦ ટકા પ્લેસમેન્ટ કરાવવામાં આવે છે.

૫. નિગમોમાં રાજ્યની લોન-ધિરાણની નવી યોજનાઓ બનાવવા માટે અલગથી જોગવાઈ અનુસૂચિત જાતિના ત્રણ નિગમો માટે રૂ.૨૫ કરોડની જોગવાઈ

પાત્રતાના ધોરણો

- બેંક મારફતે લોન મેળવેલી હોવી જોઈએ.
- જે તે ધંધા/વ્યવસાય કરતા હોવા જોઈએ.

- આવક મર્યાદા વાર્ષિક રૂ. ૪.૫૦ લાખ.
- મહિલા/અતિપછાત જાતિના ઉમેદવારોને પ્રાધાન્ય.

- ગુજરાત અનુસૂચિત જાતિ વિકાસ નિગમ - રૂ. ૧૦ કરોડ
- ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ - રૂ. ૧૦ કરોડ
- ગુજરાત અનુસૂચિત જાતિ અતિપછાત વિકાસ નિગમ - રૂ. ૫ કરોડ
- ડો. આંબેડકર અત્યોદય વિકાસ નિગમ (અનુ. જાતિ કલ્યાણ) રૂ. ૫ કરોડ

આરોગ્ય, ગૃહ નિર્માણની મહત્વની યોજનાઓ

યોજના

પાત્રતાના ધોરણો

કુમાર રાજરત્ન આંબેડકર વેદકીય સહાય

- ટી.બી. જેવા દર્દી માટે માસિક રૂ. ૫૦૦ દર્દ મટે નહી ત્યાં સુધી
- કેન્સર માટે માસિક રૂ. ૧૦૦૦ દર્દ મટે ત્યાં સુધી
- રક્તપિત માટે માસિક રૂ. ૮૦૦ દર્દ મટે ત્યાં સુધી
- ગંભીર પ્રસૂતિના કેસોમાં રૂ. ૫૦૦ કેસ દીઠ
- સ્ત્રીઓને થતા પાંડુરોગ માટે રૂ. ૧૫૦ કેસ દીઠ.

- સિવિલ સર્જન અથવા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રના અધિકારીનું જે તે રોગ હોવાનું પ્રમાણપત્ર
- વાર્ષિક આવક મર્યાદા ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૨૦ લાખ તથા શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ.
- એચ.આઈ.વી. એઈડ્સ માટે રૂ. ૮૦૦ દર્દ મટે નહીં ત્યાં સુધી

ડો. આંબેડકર આવાસ યોજના

- અનુસૂચિત જાતિમાં સમાવિષ્ટ કુટુંબોને જ કે જેઓ પાસે રહેવા લાયક ઘર/મકાન ન હોય, પોતાનું જર્જરિત મકાન ઘરાવતા હોય, પોતાનો ખુલ્લો પ્લોટ હોય તેવા ઇસમોને વ્યક્તિગત ધોરણે મકાન બાંધવા માટે ગ્રામ્ય વિસ્તાર તથા શહેરી વિસ્તારમાં સમાન ધોરણે રૂ. ૧,૨૦,૦૦૦ સહાય આપવામાં આવે છે. તેમજ ટોચલેટ બ્લોક માટે રૂ. ૧૨,૦૦૦ યોજનાના નિયમ પ્રમાણે આપવામાં આવે છે.

- આવક મર્યાદાનું ધોરણ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૨૦ લાખ અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ
- અતિપછાત જાતિઓ માટે આવક મર્યાદાનું ધોરણ નથી.
- સ્વતંત્ર માલિકીનો પ્લોટ/જર્જરિત, રહેવા લાયક મકાન ન હોય તેવા લાભાર્થીઓ.

સામાજિક અને અભ્ય યોજનાઓ

યોજના

૧. ડો. સવિતા આંબેડકર આંતરજ્ઞાતિય લગ્નોને પ્રોત્સાહન યોજના

આંતરજ્ઞાતિય લગ્નોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે યુગલ દીઠ રૂ. ૫૦,૦૦૦ નાં બચતપત્રો અને રૂ. ૫૦,૦૦૦ની ઘરવખરી માટે એમ કુલ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ સહાય આપવામાં આવે છે.

૨. કુંવરબાઈનું મામેરું યોજના

અનુસૂચિત જાતિઓના કુટુંબની પુત્ર વયની બે કન્યાના લગ્ન પ્રસંગે મામેરા માટે રૂ. ૧૦,૦૦૦ આપવામાં આવે છે.

૩. માઈ રમાબાઈ આંબેડકર સાત ફેરા સમૂહ લગ્નની યોજના

- આ યોજનામાં સમૂહ લગ્નમાં જોડાનાર દંપતીને રૂ. ૧૦,૦૦૦ ની સહાય આપવામાં આવે છે. જ્યારે આયોજન કરનાર સંસ્થાને યુગલદીઠ રૂ. ૨,૦૦૦ પ્રમાણે ૧૦ કરતાં વધુ યુગલો માટે વધુમાં વધુ રૂ. ૫૦,૦૦૦ પ્રોત્સાહન પેટે આપવામાં આવે છે.

૪. ડો. આંબેડકર ભવન યોજના

- ભારતના બંધારણના ઘડવૈયા અને “ભારતરત્ન” ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકરની સ્મૃતિમાં જિલ્લા મથકોએ આંબેડકર ભવનો બાંધવામાં આવે છે.

પાત્રતાના ધોરણો

- યુવક અથવા યુવતી બન્નેમાંથી એક અનુસૂચિત જાતિના હોવા જોઈએ.
- યુવક અથવા યુવતી બન્નેમાંથી એક સર્વળ હિન્દુ જાતિના હોવા જોઈએ.
- યુવક /યુવતી બન્ને પુત્ર ઉંમરના હોવા જોઈએ.
- આવક મર્યાદા નથી.

- આવક મર્યાદાનું ધોરણ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ.૧.૨૦ લાખ અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ.
- લગ્ન થયા તારીખથી ૨ (બે) વર્ષમાં અરજી કરવાની રહેશે.

- સમૂહલગ્નમાં જોડાયેલા હોવા જોઈએ.
- યુગલ લગ્ન માટેની નિયત વય ધરાવતા હોવા જોઈએ
- આવક મર્યાદાનું ધોરણ ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૨૦ લાખ અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧.૫૦ લાખ
- ૧૦ કરતાં વધુ યુગલો માટે સમૂહલગ્ન થયેલાં હોય તો સંસ્થાને સહાય મળવાપાત્ર

- ભવનો તમામ નાગરિકોને સામાજિક મેળાવડા, શૈક્ષણિક, સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ માટે આપવામાં આવે છે.
- અનુ.જાતિના લોકો, સંસ્થાઓને અન્ય કરતાં ઓછા દરે ભાડેથી આપવામાં આવે છે.

યોજના

આવા ૧૯ ભવનો પૂર્ણ કરીને લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યા છે. ગાંધીનગર ખાતે રૂ.૬૫ લાખના ખર્ચે ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર ભવનનું નિર્માણ કરી લોકોપયોગમાં મૂકવામાં આવ્યું છે. ગોધરા, નડિયાદ, આહવા, ડાંગ ખાતે બાંધકામ ચાલુ છે. વ્યારા, તાપી, છોટા ઉદેપુર અને બોટાદ ખાતે જમીનો સંપાદન કરવામાં આવી છે. જ્યાં તબક્કાવાર ભવનો પૂર્ણ કરવામાં આવશે.

પાત્રતાના ધોરણો

૫. ડો. આંબેડકર નેશનલ ફાઉન્ડેશન, અમદાવાદ

અમદાવાદ શહેરના રાણીપ વિસ્તારમાં ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકરના સિદ્ધાંતો અને મૂલ્યોના પ્રચાર/ પ્રસાર માટે રૂ. ૧૦ કરોડના ખર્ચે રાષ્ટ્રીય સ્મારક બનાવવાનું આયોજન છે. આ પૈકી ઓપન એર થિયેટર, લાઈબ્રેરી અને સેવા સદનના બાંધકામ પૂર્ણ કરીને તેના લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યાં છે. આ ફાઉન્ડેશનમાં લાઈબ્રેરી શરૂ કરવામાં આવી છે.

- ઓડિટોરિયમ અને રાષ્ટ્રીય સ્મારકમાં મ્યુઝીયમનું આયોજન છે.

૬. સમાજ કલ્યાણ ક્ષેત્રના વિવિધ એવોર્ડ

૧. ડો.બાબાસાહેબ આંબેડકર એવોર્ડ
- રૂ. ૨ લાખ
૨. મહાત્મા ગાંધી એવોર્ડ - રૂ. ૨ લાખ
૩. સંતશ્રી કબીર દલિત સાહિત્ય એવોર્ડ
- રૂ. ૧ લાખ

- આ તમામ એવોર્ડ માટે વર્તમાનપત્રોમાં જાહેરાત આપવામાં આવે છે. અને મળેલા આવેદન પત્રોમાંથી રાજ્ય સરકારની નિર્ણાયક સમિતિ દ્વારા પસંદગી કરવામાં આવે છે. એવોર્ડ વિજેતાઓને એવોર્ડની રકમનો检, પ્રશસ્તિપત્ર અને શાલ ઓટાડી સન્માન કરવામાં આવે છે.

યોજના	પાત્રતાના ધોરણો
<p>૪. “દાસી જીવણ” શ્રેષ્ઠ દલિત સાહિત્ય કૃતિ એવોર્ડ - રૂા. ૫૦,૦૦૦</p> <p>૫. મહાત્મા કૂલે શ્રેષ્ઠ દલિત પત્રકાર એવોર્ડ - રૂા. ૫૦,૦૦૦</p> <p>૬. સાવિત્રીબાઘ કૂલે દલિત મહિલા સાહિત્ય/કલા એવોર્ડ - રૂા. ૧ લાખ</p>	<ul style="list-style-type: none"> •
<p>૭. પૂ. સ્વામી તેજનંદ કર્મકાંડ તાલીમ</p> <p>અનુસૂચિત જાતિ પૈકી અતિપછાત જાતિ એવી હિન્દુ ગરો બ્રાહ્મણના યુવાનોને કર્મકાંડની તાલીમ આપી તેમનામાં આત્મવિશ્વાસ જગાવી પૂરક રોજગારી માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે. તાલીમ દરમિયાન રહેવા-જમવાની સગવડ સાથે પુસ્તકો, કર્મકાંડના સાધનો અને ગણવેશ સરકાર તરફથી આપવામાં આવે છે. આ તાલીમ ઉનાળુ વેકેશનમાં મે માસમાં જાહેરાત આપીને શરૂ કરવામાં આવે છે.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ૧૮ થી ૪૫ વર્ષની વય મર્યાદા • ધો. ૧૦ પાસ • મે માસમાં વેકેશન દરમિયાન જાહેરાત આપીને તાલીમ વર્ગનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
<p>૮. સત્યવાદી રાજ હરિશચન્દ્ર મરણોત્તર સહાય</p> <p>આ યોજના હેઠળ કફન, કાઠી સહાય માટે રૂા. ૫,૦૦૦ ની સહાય આપવામાં આવે છે.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • વાર્ષિક આવક મર્યાદા ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂા. ૧,૨૦,૦૦૦ અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂા. ૧,૫૦,૦૦૦ છે. • આ યોજના હેઠળ કુટુંબના સભ્યના મૃત્યુ બાદ લાભાર્થીએ ૬ (છ) માસમાં અરજી કરવાની હોય છે.

નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.) અને જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીઓ (પંચાયત)ની કચેરીઓની યાદી

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૧	અમદાવાદ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, અપના બજાર, એ- ૧૦મો માળ, બહુમાળી ભવન, લાલ દરવાજા, અમદાવાદ, ફોન : ૦૭૯ - ૨૫૫૦૧૧૨૩	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ચોથો માળ, અમદાવાદ ફોન : ૦૭૯ - ૨૫૫૦૬૫૨૦
૨	ગાંધીનગર	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, સહ્યોગ સંકુલ પઠેલો માળ, ગાંધીનગર. ફોન: ૨૩૨ ૫૯૦૬૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ગાંધીનગર. ફોન : ૨૩૨ ૫૬૯૫૯
૩	જામનગર	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, સમુદ્ર સેલ્સ સામે, એરફોર્સ રોડ, વિજય કોમ્પ્લેક્ષ, બીજે માળ, જામનગર. ફોન : ૦૨૮૮ - ૨૭૧૦૧૮૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, જામનગર ફોન : ૦૨૮૮-૨૫૫૦૨૨૧
૪	જૂનાગઢ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, બ્લોક -૧, ૩ જો માળ, જૂનાગઢ. ફોન : ૦૨૮૫-૨૬૩૦૩૫૮	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, બહુમાળી મકાન, બ્લોક -૧, ત્રીજો માળ, જૂનાગઢ. ફોન : ૦૨૮૫-૨૬૨૦૬૭૫
૫	કચ્છ-ભૂજ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, બ્લોક - ૧૦૪/૧૦૫, ભૂજ. ફોન : ૦૨૮૩૨-૨૨૦૬૨૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, કચ્છ-ભૂજ ફોન : ૦૨૮૩૨-૨૨૦૬૫

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૬	પોરબંદર	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન-૨, પ્લોક નં.૧૨, પહેલો માળ, સાંદિપનિ આશ્રમ રોડ, પોરબંદર. ફોન : ૦૨૮૬-૨૨૨૨૧૫૩	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, પોરબંદર. ફોન : ૦૨૮૬-૨૨૪૫૮૯૭
૭	સાબરકાંઠા	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, બીજો માળ, ઠાણપુરા, હિંમતનગર. ફોન : ૦૨૭૭૨-૨૪૩૯૯૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, હિંમતનગર, જિ.સાબરકાંઠા ફોન : ૦૨૭૭૨-૨૪૬૫૪૫
૮	આણંદ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન, બોરસદ ચોકડી, આણંદ ફોન : ૦૨૬૯૨-૨૬૦૪૩૯	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, આણંદ ફોન : ૦૨૬૯૨-૨૬૬૨૬૨
૯	બનાસકાંઠા	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જોરાવર પેલેસ, પાલનપુર, જિ.બનાસકાંઠા, ફોન : ૦૨૭૪૨ - ૨૫૪૩૧૯	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, પાલનપુર જિ.બનાસકાંઠા ફોન : ૦૨૭૪૨ - ૨૫૨૬૩૧
૧૦	દાહોદ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન, છાપરી, દાહોદ, ફોન : ૦૨૬૭૩-૨૩૯૨૪૮	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, દાહોદ, ફોન : ૦૨૬૭૩-૨૩૯૨૨૧
૧૧	ખેડા	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, પ્લોક ૨-સી, બીજો માળ, સરદાર પટેલ ભવન, નડિયાદ ફોન : ૦૨૬૮ - ૨૫૫૦૬૧૬	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, નડિયાદ જિ.ખેડા ફોન : ૦૨૬૮ - ૨૫૫૭૪૪૬

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૧૨	મહેસાણા	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, બ્લોક ટી-૨, જિલ્લા સંકુલ, મહેસાણા. ફોન: ૦૨૭૬૨-૨૨૧૪૧૫	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, મહેસાણા. ફોન: ૦૨૭૬૨-૨૨૨૩૩૬
૧૩	પંચમહાલ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, કલેક્ટર કચેરી કમ્પાઉન્ડ, પહેલોમાળ, બ્લોક નં- ૧૯ થી ૨૧, ગોધરા, જિ.પંચમહાલ. ફોન : ૦૨૬૭૨ - ૨૪૧૪૯૭	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ગોધરા, જિ.પંચમહાલ. ફોન : ૦૨૬૭૨-૨૫૩૩૭૯
૧૪	પાટણ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બ્લોક નં.૨, પ્રથમ માળ, મધ્યસ્થ કચેરી ભવન, રાજમહેલ રોડ, પાટણ, જિ.પાટણ. ફોન : ૦૨૭૬૬-૨૨૬૭૮૨	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, પાટણ. ફોન : ૦૨૭૬૬ - ૨૨૩૩૬૮
૧૫	અમરેલી	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, બ્લોક -બી, શ્રીજો માળ, અમરેલી, ફોન : ૦૨૭૯૨-૨૨૩૪૪૬	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, અમરેલી. ફોન : ૦૨૭૯૨-૨૨૩૨૧૭
૧૬	ભરૂચ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, ગાયત્રી નગર સામે, શ્રીજો માળ, બહુમાળી મકાન, ભરૂચ. ફોન: ૦૨૬૪૨-૨૪૪૬૪૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ભરૂચ. ફોન : ૦૨૬૪૨-૨૫૨૪૭૧/૭૮
૧૭	ભાવનગર	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, એનેક્સી બિલ્ડિંગ, ભાવનગર, ફોન : ૦૨૭૮ - ૨૫૧૫૭૨૯	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ભાવનગર. ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૩૯૯૫૧

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૧૮	રાજકોટ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, પ્લોક ૬-૧, બહુમાળી મકાન, રેસકોર્સ, રાજકોટ. જિ. રાજકોટ . ફોન : ૦૨૮૧ - ૨૪૪૪૯૦૨	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, જિ. રાજકોટ. ફોન : ૦૨૮૧-૨૪૪૩૮૫૧
૧૯	સુરત	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, પ્લોક-એ, બહુમાળી મકાન, દુહો માળ, નાનપુરા, સુરત. ફોન : ૦૨૬૧ - ૨૪૬૪૪૩૦	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, સુરત. ફોન : ૦૨૬૧-૨૪૨૫૭૫૧ - ૫૫
૨૦	સુરેન્દ્રનગર	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, બહુમાળી મકાન, પ્લોક-એ, બીજો માળ, રૂમ નં. ૨૦૫, જિ. સુરેન્દ્રનગર. ફોન : ૦૨૭૫૨ - ૨૮૩૫૮૯	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, જિ. સુરેન્દ્રનગર. ફોન : ૦૨૭૫૨ - ૨૮૩૭૦૨
૨૧	વડોદરા	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, પ્લોક ૨-સી, નર્મદા ભુવન, જેલરોડ, વડોદરા, જિ. વડોદરા. ફોન : ૦૨૬૫ - ૨૪૩૫૬૨૧	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, વડોદરા. ફોન : ૦૨૬૫ - ૨૪૩૧૫૯૫
૨૨	વલસાડ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, નવી બહુમાળી મકાન, ચોથો માળ, કલેક્ટર ઓફીસ, વલસાડ. ફોન : ૦૨૬૨-૨૪૨૬૧૬	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, વલસાડ. ફોન : ૦૨૬૨- ૨૪૧૪૯૦
૨૩	ડાંગ આહવા)		જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, ડાંગ. ફોન : ૦૨૬૩૧-૨૨૦૩૪૯

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૨૪	નર્મદા (રાજપીપળા)	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન, ૨૧૯, બીજો માળ, રાજપીપળા, જિ.નર્મદા. ફોન : ૦૨૬૪૦ - ૨૨૪૪૩૬	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયત કચેરી, રાજપીપળા, જિ.નર્મદા. ફોન : ૦૨૬૪૦-૨૨૪૪૧૭
૨૫	નવસારી	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, સી-બ્લોક -ત્રીજો માળ, જૂના થાણા, નવસારી. ફોન : ૦૨૬૩૭-૨૫૬૪૨૪	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીશ્રી, સમાજ કલ્યાણ શાખા, જિલ્લા પંચાયતની કચેરી, નવસારી. ફોન : ૦૨૬૩૭-૨૩૩૯૯૫
૨૬	તાપી	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા ખેતીવાડી ઉત્તપન્ન બજાર સમિતિના મકાનમાં વ્યારા, જિ.તાપી. ફોન : ૦૨૬૨૬-૨૨૦૮૬૯	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારીશ્રી, જિલ્લા પંચાયત, તાપી, જિ.તાપી.
૨૭	બોટાદ	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.), અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, એ/૫, ૧૨૩, જિલ્લા સેવા સદન, બીજો માળ, ખચ રોડ, બોટાદ	તાલુકા સેવા સદન ત્રીજો માળ, પાલીયાટ રોડ, બોટાદ.
૨૮	અરવલ્લી (મોડાસા)	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન બ્લોક એ/૫, ત્રીજો માળ, ૯/૧૦, મોડાસા, જી.અરવલ્લી. ફોન નં. ૦૨૭૭૪ - ૨૫૦૧૭૮	

ક્રમ	જિલ્લો	નાયબ નિયામક (અ.જા.ક.)	જિલ્લા સમાજ કલ્યાણ અધિકારી (જિ.પં.)
૨૯	મહીસાગર	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સેવા સદન, ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર, રજીસ્ટ્રી શાખાની સામે, લુણાવાડા, જિ.મહીસાગર. ફોન નં.૦૨૬૭૪ - ૨૫૧૧૫૧	
૩૦	મોરબી	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, નર્મદા નિગમનાં ક્વાર્ટર, સેવાસદન, લાલબાગ, જિ.મોરબી. ફોન નં.૦૨૮૨૨-૨૪૨૨૨૪	
૩૧	ગીર સોમનાથ	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, તાલુકા પંચાયત સામે, ૮૦ ફૂટનો રોડ, ભાવના સોસાયટી, નળવાસી શેરી, શ્યામ કોમ્પ્લેક્સ, વેરાવળ, જિ.ગીર સોમનાથ. ફોન નં.૦૨૮૭૬ - ૨૪૦૩૫૮	
૩૨	છોટા ઉદેપુર	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જૂના આદિવાસી અતિથી ગૃહ, મુ.છોટા ઉદેપુર. ફોન નં.૦૨૬૬૯-૨૩૩૨૨૦	
૩૩	દેવભૂમિ દ્વારકા	જિલ્લા નાયબ નિયામક, અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણની કચેરી, જિલ્લા સદન, ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર, સી/જી, ૧૧/૧૨, લાલપુર, બાયપાસ રોડ, મુ.જામખંભાળીયા, તા.ખંભાળીયા, જિ.દેવભૂમિ દ્વારકા. ફોન નં.૦૨૮૩૩ - ૨૩૪૬૦૨	

આદર્શ નિવાસી શાળાઓની યાદી

આદર્શ નિવાસી શાળાઓ (કુમાર/કન્યા)નાં નામ-સરનામા, ફોન નં. ની વિગત.

- ૧ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
સેક્ટર-૮, રંગમંચની સામે, ગાંધીનગર.
ફોન નં. ૦૭૯-૨૩૨૨૦૧૬૬
- ૨ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
ઠે.સરથાણ ઋષિકેશ એપાર્ટમેન્ટ સામે ભગવાન નગર
રો હાઉસ સામે, મુ. સરથાણ પો. વાલકગામ
જકાતનાકા પાસે, સુરત, જિ. સુરત. ફોન નં.
૦૨૬૨૨-૨૨૮૭૭૮
- ૩ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
મુ.પો.ખમીસાણા, તા.વઢવાણ, જિ સુરેન્દ્રનગર.
ફોન નં. ૦૨૭૫૨-૨૫૬૧૪૫
- ૪ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા)
લોટસ પ્લોટ, જનરલ હોસ્પિટલ સામે, ભૂજ. ફોન નં.
૦૨૮૩૨-૨૨૨૪૧૮
- ૫ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
ડોકા મરડી, છાત્રાલય કેન્વદ્ર ફાટક પાસે માંગરોળ
રોડ, કેશોદ, જિ. જૂનાગઢ. ફોન નં. ૦૨૮૭૧ -
૨૩૧૮૨૪
- ૬ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (અ.જા)(કન્યા)
આંબેડકર ભવનની બાજુમાં, ધરાનગરની સામે, બિલખા રોડ,
જૂનાગઢ. ફોન નં. ૦૨૮૫-૨૬૩૪૮૮૪
- ૭ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
કણકટ રોડ, નારાયણ રેસિડન્સીની પાસે, કાલાવાડ
રોડ, રાજકોટ.
ફોન નં. ૦૨૮૧-૨૯૨૬૦૦૪
- ૮ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા)
સરકારી કન્યા છાત્રાલય, કોસ્મોપેક્ષ ટોકીઝ સામે,
કાલાવાડ રોડ, રાજકોટ.
ફોન (૦૨૮૧)૨૫૬૧૦૧૯
- ૯ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
હુલસર વિસ્તાર, વર્કશોપ પાસે, ગર્વમેન્ટ ક્વાર્ટસ,
સીટી ભાવનગર. ફોન નં. ૦૨૭૮-૨૪૪૯૧૬૬
- ૧૦ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા)
સાંદિપની આશ્રમની બાજુમાં, એરપોર્ટ રોડ,
પોરબંદર. ફોન નં. ૦૨૮૬-૨૨૫૩૭૫૭
- ૧૧ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
અંબાજી હાઈવે, ઈન્ડેન ગેસ ગોડાઉન પાસે,
પાલનપુર, જિ. બનાસકાંઠા. ફોન નં. ૦૨૭૪૨ -
૨૪૭૪૮૩
- ૧૨ આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા-૫)
સર્મપણ, જી.એસ.ટી. કોસિંગ પાસે, રાણીપ, જિ.
અમદાવાદ. પી. નં.-૩૮૦૦૬૦
ફોન નં. ૦૭૯-૨૭૫૯૦૪૦૮
૧૩. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા,
વિકસતી જાતિના કેમ્પસમાં, (કુમાર), માંગવાપાળ પાસે,
કુંકાવાવ રોડ અમરેલી. ફોન નં. ૦૨૭૯૨-૨૨૧૮૯૯

૧૪. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા)
સેક્ટર-૮, ઈન્કવાયરી ઓફિસ સામે, ગાંધીનગર.
ફોન નં. ૦૭૯-૨૩૨૨૦૭૨૦
૧૫. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
સરકારી કુમાર છાત્રાલયના મકાનમાં, સાધના
કોલોની સામે, રણજીતસાગર રોડ જામનગર.
ફોન નં. ૦૨૮૮-૨૫૫૫૧૮૨૨)
૧૬. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા),
બાલાજીપુરા મ્યુ, કોર્પોરેશન પ્રા.શાળા નં.૧૩ના
મકાનમાં, માંજલપુર, હનુમાનજી મંદિર પાસે,
તા.જી.વડોદરા. ફોન નં. ૦૨૬૫-૨૬૪૫૯૯૩
૧૭. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર)
ઈડરીયો શિલાઉદ્યાનની બાજુમાં વલાસણા રોડ, ઈડર,
મુ. પો. ઈડર, જી.સાબરકાંઠા.
ફોન નં. ૦૨૭૭૮-૨૫૦૨૬૧
૧૮. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા),
અંબાજી હાઈવે, ઈંડેન્ડગેસ ગોડાઉન પાસે,
પાલનપુર, જી.બનાસકાંઠા. ફોન નં. ૦૨૭૪૨ -
૨૪૭૪૮૩
૧૯. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર),
મહેસાણા-પાલનપુર હાઈવે, ફતેપુરા પાટિયાની
સામે, મહેસાણા.
ફોન નં. ૦૨૭૬૨-૨૯૨૭૨૪

૨૦. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા),
ખેડા જિલ્લા બાળકલ્યાણ સંઘ મુનશી હોસ્પિટલ સામે,
આણંદ બાકરોલ રોડ, વલ્લભવિદ્યાનગર જિ.આણંદ.
ફોન નં. (૨૬૯૨) ૨૬૦૪૩૯
૨૧. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર),
સામાન્ય પ્રવાહ તાલુકા કચેરીની સામેના ભાગે
સર્વેનં.૧ ના પ્લોટ નં.૯/અ તથા ૧૦, મુ.દયાપર,
તા. લખપત, જિ.કચ્છ
૨૨. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા,
(કુમાર), સામાન્ય પ્રવાહ મુ.તા.મુંદ્રા, જિ.કચ્છ
૨૩. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કુમાર),
સામાન્ય પ્રવાહ શ્રી પોરબંદર તાલુકા વણકર જ્ઞાતિ
સમાજ, રામ પેટ્રોલ પંપ પાસે, એરોડ્રામ રોડ,
પોરબંદર
૨૪. આચાર્યશ્રી, આદર્શ નિવાસી શાળા, (કન્યા),
સામાન્ય પ્રવાહ ઠે.અરવલ્લી પાટીદાર સંઘ, કર્ણાવતી
કોમ્પ્લેક્ષ, મોડાસા-શામળાજી બાયપાસ રોડ,
મુ.મોડાસા, જિ.અરવલ્લી
૨૫. આ.નિ.શા. (કન્યા)
ઠે.સરથાણ ઋષિકેશ એપાર્ટમેન્ટ સામે ભગવાન નગર
રો હાઉસ સામે, મુ. સરથાણ પો. વાલકગામ
જકાતનાકા પાસે, સુરત, જિ. સુરત.
ફોન નં. ૦૨૬૨૨-૨૨૮૭૭૮

સરકારી કુમાર / કન્યા છાત્રાલયની યાદી

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

અમદાવાદ

નરસિંહ ભગત છાત્રાલય પાલડી, અમદાવાદ

ગ્રામ્ય બસ સ્ટેશન પાછળ, પેટ્રોલ પંપ સામે પાલડી, અમદાવાદ-૭.

સરકારી કુમાર છાત્રાલય ધોળકા, જિ.અમદાવાદ

ગાયત્રી રાઇસ કમ્પાઉન્ડ ભગલપુર રોડ, ધોળકા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય

સરસપુર સેવા ટ્રસ્ટના મકાનમાં, પાણીની ટાંકી સામે પટેલ મિલ પાસે, રખિયાલ, અમદાવાદ.

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, અમદાવાદ

સંન્યાસ આશ્રમ, એલીસપ્રીજ, અમદાવાદ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ

સુફલામ વિદ્યાલયના મકાનમાં રાધાસ્વામી રો હાઉસ સામે, ચાણક્યપુરી, ઘાટલોડિયા

સરકારી છાત્રાલય (પી.જી.) ઘાટલોડિયા

અમદાવાદ રાધાસ્વામી રો હાઉસ સામે, ચાણક્યપુરી, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, ધોળકા

શ્રી શિવજીનગર કાઠિયા પટેલ પંચની વાડી, ગદેમાળ, ધોળકા,

અમદાવાદ.

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, વિરમગામ

૧, ગુરૂકૃપા સોસાયટી, બેચરાજીરોડ, વિરમગામ, અમદાવાદ.

ગાંધીનગર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, ગાંધીનગર

બ્લોક નં.૫૨, જ-ટાઇપ સે.૧૩ ગાંધીનગર

ડો.ભાભા સાહેબ આંબેડકર છાત્રાલય, ગાંધીનગર.

મોટા શોપીંગ સેન્ટર પાછળ સેક્ટર-૭, ગાંધીનગર.

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

ખેડા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય નડિયાદ, જિ.ખેડા

સહકાર ભવન, મિશન રોડ, જિલ્લા પંચાયત કચેરી પાછળ, ઓવરબ્રિજની બાજુમાં, નડીયાદ. ખેડા જિલ્લા સહકારી સંઘ, નડિયાદ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય નડિયાદ, જિ.ખેડા

ટગટની ખડકી, અલ્હાદ વગો, કંસારા બજાર, નડિયાદ.

આણંદ

સરકારી કન્યા છાત્રાલય સંકુલ વલ્લભ વિધાનગર, જિ.આણંદ

હસ ગર્લ્સ હોસ્ટેલ, બાકરોલ રોડ, વલ્લભ વિધાનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય વલ્લભ વિધાનગર, સંકુલ-૧

છાસટિયા બિલ્ડિંગ, નાનાબજાર વલ્લભ, વિધાનગર.

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, વલ્લભ વિધાનગર, સંકુલ-૨

અક્ષર કોમ્પ્લેક્ષ યુનિ.સર્કલ પાસે વલ્લભ વિધાનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય (પી.જી.), વલ્લભ વિધાનગર

નલિનીકુંજ, કરમસદ રોડ, વલ્લભ વિધાનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ખંભાત

કેતન સોસાયટી, રેલ્વે સ્ટેશન રોડ પાસે, ખંભાત

સરકારી કન્યા છાત્રાલય સંકુલ, વલ્લભ વિધાનગર

પીરાજી ચેમ્બર્સ, વલ્લભ વિધાનગર

વડોદરા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, અકોટા, વડોદરા

અકોટા પોલીસ લાઇન સામે, વડોદરા

સરકારી કન્યા છાત્રાલય

કારેલીબાગ, વડોદરા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ડભોઇ, જિ.વડોદરા

નાંદોદી ભાગોળ, અંબાપાર્ક સોસાયટી, ડભોઇ, વડોદરા

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

સુરત

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, અમરોલી, જિ. સુરત
સરથાણા, આર્દશ નિવાસી શાળાના મકાનમાં, સુરત
સરકારી કુમાર છાત્રાલય, બારડોલી, જિ. સુરત
રાહુલનગર સોસા. અસ્તાન ગામ, બારડોલી સુરત

મહેસાણા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, મહેસાણા, જિ. મહેસાણા
આર.ટી.ઓ.કચેરી પાછળ, પાલાવાસણા ચોકડી, અમદાવાદ હાઇવે, મહેસાણા.
સરકારી કન્યા છાત્રાલય, મહેસાણા, જિ. મહેસાણા
આર.ટી.ઓ.કચેરી પાછળ, પાલાવાસણા ચોકડી, અમદાવાદ હાઇવે, મહેસાણા.
સરકારી કુમાર છાત્રાલય, કડી, જિ. મહેસાણા
૧૮, ઘનલક્ષ્મી સોસાયટી, મુ.તા.કડી જિ.મહેસાણા
સરકારી કન્યા છાત્રાલય, વિસનગર, જિ.મહેસાણા
સૂરજ સેવા ટ્રસ્ટ વિસનગર, રહે.હરિહર સોસાયટી કોલેજરોડ, વિસનગર

પાટણ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, પાટણ
ઉંઝા ત્રણ રસ્તા હાંસાપુર, પાટણ
સરકારી કન્યા છાત્રાલય, પાટણ
દેવભૂમિ કોમ્પ્લેક્ષ બસ સ્ટેશન સામે, પાટણ
સરકારી કન્યા છાત્રાલય, સિદ્ધપુર, જિ.પાટણ
સિદ્ધપુર, જિ. પાટણ
સરકારી કન્યા છાત્રાલય
પારસનગર, જતભવન પાસે, રાધનપુર, જિ.પાટણ

બનાસકાંઠા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, પાલનપુર
અંબાજી-દાંતા હાઇવેરોડ, ગેસ ગોડાઉન પાસે, પાલનપુર

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

સરકારી કુમાર છાત્રાલય વડગામ, જિ.બનાસકાંઠા

શ્રી વી.જે.પટેલ હાઈસ્કૂલની બાજુમાં પાલનપુર-વડગામ હાઇવે પર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, પાલનપુર

વિ.કા.મહેતા સર્વોદય કન્યા છાત્રાલય, ગોબરીરોડ, પાલનપુર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, થરાદ, જિ.બનાસકાંઠા

આ.નિશા (વિકસતી જાતિ)ના મકાન બાજુમાં, કોલેજ રોડ, જી.તા. થરાદ

સાબરકાંઠા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, હિંમતનગર, જિ.સાબરકાંઠા

બાયપાસ રોડ, સર્કિટ હાઉસની પાછળ, હિંમતનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ઈડર

સિવિલ હોસ્પિટલ સામે, ઈડર, જિ.સાબરકાંઠા

સુરેન્દ્રનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ખમીસણા-વટવાણ

ડેમ રોડ, ખમીસણા તા.વટવાણ, જિ.સુરેન્દ્રનગર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, વટવાણ, જિ.સુરેન્દ્રનગર

૩, શક્તિ સોસાયટી, દાળ મિલ રોડ, મુ.વટવાણ, જિ.સુરેન્દ્રનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, લીંબડી, જિ.સુરેન્દ્રનગર

સદગુરૂકૃપા, શીવ આશિષ સોસાયટી, બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, લીંબડી, જિ.સુરેન્દ્રનગર

રાજકોટ

મહાત્મા ગાંધી કુમાર છાત્રાલય, રાજકોટ

ન્યારી ફિલ્ટર પ્લાન્ટ પાસે, કાલાવાડ રોડ, રાજકોટ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, રાજકોટ

ન્યારી ફિલ્ટર પ્લાન્ટ પાસે, કાલાવાડ રોડ, રાજકોટ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય (પી.જી.), રાજકોટ

મ.ગાં.છા.નામકાનમાં કાલાવાડ રોડ, રાજકોટ

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

ડૉ.બી.આર.આંબેડકર કન્યા છાત્રાલય, રાજકોટ, જિ.રાજકોટ

કાલાવડ રોડ, કોસ્મો પ્લેક્સ સિનેમા સામે, રાજકોટ

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, રાજકોટ, જિ.રાજકોટ

(જિલ્લા કક્ષાનું) વિનોદ, કરણપરા-૨ બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, રાજકોટ.

સરકારી કુમાર છાત્રાલય

સ્ટેશન પ્લોટ, મુ.તા.ગોંડલ, જિ.રાજકોટ.

સરકારી કન્યા છાત્રાલય જેતપુર (પડઘરીથી સ્થળફેર)

સ્ટેશન ચોક, કમરીબાઈ હાઈસ્કૂલ નજીક, જેતપુર, તા.જેતપુર, જિ.રાજકોટ

જામનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, જામનગર

સાધના કોલોની સામે, રણજીત સાગર રોડ, જામનગર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, જામનગર

સાધના કોલોની, રણજીત સાગર રોડ, જામનગર

ભાવનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ભાવનગર

જવેલર્સ સર્કલ, શહેર ફરતી સડક, કાળીયાબીડ રોડ, ભાવનગર

સરકારી છાત્રાલય (પી..જી.), ભાવનગર

સરદાર પટેલ સોસાયટી, જવેલર્સ સર્કલ પાસે, પ્લોટ નં.૨, ભાવનગર.

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, ભાવનગર, જિ.ભાવનગર

શ્રી દેવદર્શન એસોશિયેશન, ઘોઘા સર્કલ, ઘોઘા રોડ, ભાવનગર

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ગારિયાધાર

સ્વામી નારાયણ સંસ્કાર કેન્દ્ર, રતનવાવનું પાટીયુ, પાલીતાણા રોડ, ગારિયાધાર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, મહુવા, જિ.ભાવનગર

મેઘ ધનુષ્ય એપાર્ટમેન્ટ, બંદર રોડ, મહુવા

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

જુનાગઢ

ડૉ. આંબેડકર કુમાર છાત્રાલય, જૂનાગઢ

કેવડાવાડી રેલ્વે સ્ટેશન પાસે, જિ. જૂનાગઢ

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, જૂનાગઢ

શશીકુંજ રોડ, કર્મયોગ એપાર્ટમેન્ટ સામે, સરદાર બાગ પાછળ, જૂનાગઢ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય કેશોદ, જિ. જૂનાગઢ

એરોડ્રામ રોડ, કેશોદ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, જોષીપુરા, જિ. જૂનાગઢ

રામેશ્વર સોસાયટી, ફાર્મસી ફાટક પાસે, જોષીપુરા, જૂનાગઢ.

અમરેલી

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, અમરેલી

સાવરકુંડલા રોડ, રેલ્વે ક્રોસિંગ પાસે, અમરેલી

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, અમરેલી

ટેકનીકલ શિક્ષણ કેમ્પસ, લાઠીરોડ, અમરેલી

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, સાવરકુંડલા, જિ. અમરેલી

જેસર રોડ, સનાતન આશ્રમ પાસે, સાવરકુંડલા

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, બગસરા

પ્લોટ નં.૫૧, ચામુંડા કૃપા, માર્ગતિનગર બગસરા, જિ. અમરેલી

કચ્છ

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, ભૂજ

ઘનશ્યામ નગર ઘાસવડી પાસે, ભૂજ.

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, આદીપુર, જિ. કચ્છ

મેઘપર બોરીચી, શિવધારાનગર આદિપુર, જિ. કચ્છ-ભૂજ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ભૂજ

ગણેશનગર કોમર્સ કોલેજ પાછળ, હીલ ગાર્ડન પાસે, ભૂજ

સરકારી છાત્રાલય, નલીયા, જિ. કચ્છ

તા.પં.કચેરી સામે, સ્ટેશન રોડ, નલીયા, તા.અબડાસા.

જિલ્લો

છાત્રાલયનું નામ / સરનામું

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, મુન્દ્રા, જિ.કચ્છ

જૂના બંદર રોડ, તા.મુન્દ્રા, જિ.કચ્છ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, નખત્રાણા, જિ.કચ્છ

શેઠ કે.વી. હાઈસ્કૂલ સામે, માતાના મઠ રોડ હાઈવે, નખત્રાણા

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, માંડવી, જિ.કચ્છ

ભીમાણી ખાલી ગ્રામોદ્યોગ સંઘ, ભાટીયા બાલાશ્રમ, ટોપરાણી સંકુલ, માંડવી (કચ્છ)

પોરબંદર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, પોરબંદર

સાંદિપની આશ્રમની બાજુમાં, એરપોર્ટ રોડ, જિ.પોરબંદર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, પોરબંદર

શ્રીરામ પેટ્રોલ પંપ સામે, નેશનલ હાઈવે, પોરબંદર

મહીસાગર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, લુણાવાડા, જિ.મહીસાગર

બારોટવાડા ચોક, લુણાવાડા, અમદાવાદ હાઈવે, લુણાવાડા

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, વિરપુર, જિ. મહીસાગર

મકાન નં.વ/૨૨૭, શ્રી ચતુરભાઈ પરાગભાઈ માહાવંશી મુ.વિરપુર, જિ. મહીસાગર

સરકારી કન્યા છાત્રાલય, લુણાવાડા, જિ.મહીસાગર

હાટડીયા બજાર, લુણાવાડા

મોરબી

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, મોરબી, જિ.મોરબી

શોભેશ્વર રોડ, માળીયા નેશનલ હાઈવે, વિકાસ વિદ્યાલયની બાજુમાં, મોરબી, જિ.મોરબી

અરવલ્લી

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, મોડાસા, જિ.અરવલ્લી

માલપુર રોડ, સાઇલા બ્લોક ફેક્ટરી પાસે, મોડાસા.

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, બાયડ જિ.અરવલ્લી

મકાન નં.૪૯, બસ સ્ટેન્ડ પાસે, બાયડ

સરકારી કુમાર છાત્રાલય, મોડાસા

ચિદ્ધિ સિદ્ધિ કોમ્પ્લેક્ષ, ગણપત રોડ, ડીપ વિસ્તાર, મોડાસા

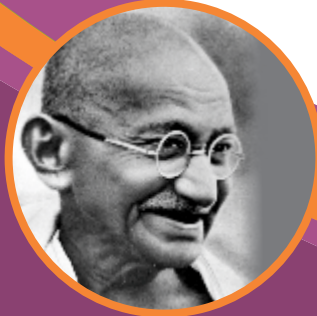
વંચિતોના વિકાસ માટે રાજ્ય સરકારની પહેલ: વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯ની મંજૂર થયેલ નવી બાબતો

- એસ.એસ.સી પછીના અભ્યાસક્રમોમાં અભ્યાસ કરતી અનુ.જાતિની કન્યાઓ કે જેઓના મા-બાપ વાલીની વાર્ષિક આવક રૂ. ૬.૦૦ લાખથી વધુ હોય તેવી કન્યાઓને માન્ય ટ્યુશન ફી તથા પોસ્ટ મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ રૂ. ૨૫૦૦.૦૦ લાખના ખર્ચે ચૂકવવામાં આવશે.
- ડૉ. આંબેડકર ફાઉન્ડેશન, રાણીપ, અમદાવાદ ખાતે ઈ-લાયબ્રેરી, મ્યુઝિયમ તથા અન્ય બાબતોનું ત્રીજા ફેઝની કામગીરી રૂ. ૩૧૫ લાખના ખર્ચે કરવામાં આવનાર છે.
- ગીર-સોમનાથ, દાહોદ અને વ્યારા, તાપી એમ ત્રણ જિલ્લાઓમાં રૂ. ૪૭૬.૨૮ લાખના ખર્ચે જિલ્લાકક્ષાના ડૉ. આંબેડકર ભવનોનું બાંધકામ કરવામાં આવશે.
- ડૉ. સવિતા આંબેડકર આંતરજ્ઞાતિય લગ્ન સહાય રૂ. ૫૦,૦૦૦ ને બદલે રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ ચૂકવવા માટે રૂ. ૨૫૦ લાખનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.
- સરકારી કુમાર છાત્રાલય, ખંભાત અને નડીયાદ ખાતે રૂ. ૪૦૦ લાખના ખર્ચે મકાન બાંધકામ કરવામાં આવશે.
- સમરસ છાત્રાલયોના વહીવટ માટે કર્મચારીઓનું વેતન, ભોજન તથા અન્ય ખર્ચ માટે તથા વડી કચેરી ખાતે મહેકમ માટે રૂ. ૧૫૫.૯૭ લાખ ખર્ચ કરવામાં આવનાર છે.
- આદર્શ નિવાસી શાળાઓમાં ચાર જુદા જુદા સ્થળે રૂ. ૧૬૮ લાખના ખર્ચે અમરેલી(કન્યા), બરવાળા-બોટાદ(કુમાર) અને પાટણ(કુમાર) અને સુરત (કન્યા- અ.જા) ખાતે ધો-૮ થી ૧૨ સામાન્ય પ્રવાહ પૈકી ધોરણ-૦૮ શરૂ કરવામાં આવનાર છે.
- આદર્શ નિવાસી શાળાઓ કચ્છ જિલ્લામાં મુદ્રા (૨) લખપત, જિ.કચ્છ (કુમાર), (૩)મોરબી (કન્યા), (૪) પોરબંદર(કુમાર) ખાતે રૂ.૮૫.૭૭ લાખના ખર્ચે ધો-૧૦નો કમ્પિક વર્ગ શરૂ કરવામાં આવશે.

- આદર્શ નિવાસી શાળા (કન્યા- અ. જા) ભૂજ-કચ્છ ખાતે રૂ. ૨૩ લાખ ના ખર્ચે સામાન્ય પ્રવાહ ધોરણ-૧૦ નો ક્રમિક વર્ગ શરૂ કરવામાં આવશે.
- આદર્શ નિવાસી શાળા (કન્યા- અ. જા) ભૂજના હોસ્ટેલ માટે રૂ. ૭૦.૮૦ લાખ ના ખર્ચે પ્રથમ માળ બાંધવામાં આવશે.
- ધો-૧ થી ૮ના વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૩૦૦ના બદલે રૂ. ૬૦૦ સુધીની ગણવેશ સહાય ચૂકવવા રૂ. ૧૫૦૦ લાખ ના ખર્ચે કરવામાં આવશે.
- સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ(આઈ.ટી.આઈ)માં તાલીમ મેળવતા અનુસૂચિત જાતિના તાલીમાર્થીઓને એક વર્ષના વ્યવસાય અભ્યાસક્રમમાં સ્ટાઈપેન્ડ રૂ. ૧૨૫ના બદલે રૂ. ૪૦૦ ચૂકવવા રૂ. ૨૭.૫૦ લાખનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.
- ત્રણેય નિગમ દ્વારા ૧. અનુસૂચિત જાતિ આર્થિક વિકાસ નિગમ માટે રૂ. ૧૦ કરોડ ૨. ડો. આંબેડકર અંત્યોદય વિકાસ નિગમ માટે રૂ. ૫ કરોડ અને ૩. ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ માટે રૂ. ૧૦ કરોડ જોગવાઈ કરીને અનુસૂચિત જાતિના લાભાર્થીઓને લોન ધિરાણ આપવામાં આવશે.
- ગુજરાત સફાઈ કામદાર વિકાસ નિગમ દ્વારા રૂ. ૧૨૫ લાખના ખર્ચે સફાઈ કામદારોને ડીઝલ મશીન તથા સલામતીના સાધનો પૂરા પાડવામાં આવશે.
- આદર્શ નિવાસી શાળામાં ધો-૮ થી ૧૨ના વિદ્યાર્થીઓને રૂ. ૩૦૦ના બદલે રૂ. ૬૦૦ સુધીની ગણવેશ સહાય ચૂકવવા રૂ. ૧૦.૪૪ લાખ ખર્ચ કરવામાં આવશે.
- નિયામક અનુસૂચિત જાતિની વડી કચેરી ખાતે રીનોવેશન કરાવવા અને મોડર્નાઈઝેશન કરવા રૂ. ૨૦.૫૧ લાખનો ખર્ચ કરવામાં આવશે.

રાષ્ટ્રપિતા
મહાત્મા ગાંધીજી

સરદાર
વલ્લભભાઈ પટેલ

ડૉ. બાબાસાહેબ
આંબેડકર

પંડિત
દીનદયાળ ઉપાધ્યાય

સ્વામી
વિવેકાનંદ